

Gabriela CREȚU

Urăsc realismul politic

LUMEN
Iași, 2009

Gabriela CREȚU
Urăsc realismul politic

**Editura Lumen este acreditată CNCSIS sub
nr 003**

www.edituralumen.ro

www.librariavirtuala.com

Redactor: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

Crețu, Gabriela Urăsc realismul
politic

/ Gabriela Crețu -Editura Lumen,
Iași, 2008

Pag. 168

ISBN-

Gabriela CREȚU

Urăsc realismul politic

LUMEN
Iași, 2009

Cuprins:

<i>Cine se teme de adevăr?!</i>	7
<i>Secolul 21. România feudală</i>	15
<i>Curcubeul apare după ploaie</i>	19
<i>Țara lui „1 din 3”</i>	25
<i>Ferestruica de tras cu ochiul</i>	31
<i>Imagini în oglinda de bălci</i>	35
<i>Italia - România, la egalitate</i>	41
<i>Moralști în lumea fără morală</i>	47
<i>Lecția de dez-manipulare</i>	53
<i>Inegalități profunde și zgomot de lighean</i>	59
<i>La locul faptei</i>	65
<i>Pentru ce ne-ați ales</i>	69
<i>Păpușă Barbie sau absentă</i>	75
<i>Spectacol cu bani, muncă inutilă</i>	81
<i>Toți ne grăbim spre bătrânețe</i>	87
<i>Și muții vorbesc uneori</i>	91
<i>Cu arme și fără principii</i>	95
<i>Urăsc realismul politic!</i>	99
<i>Secvențe europene</i>	105
<i>Fără răvașe și fără plăcintă...</i>	109
<i>Ultima știre: parlamentele fac legi!</i>	113
<i>Fundamentalști ai pieței, treziți-vă!</i>	117
<i>Cum am prins democrația liberală cu ocaua mică</i>	121
<i>Săracii miliardari și tăcerile vinovate</i>	127
<i>Păstrați profiturile Socializați pierderile!</i>	131

<i>Cioara vopsită nu se cheamă porumbel!</i>	135
<i>Un nou Bretton Woods! Imposibil</i>	139
<i>Europene și românești</i>	143
<i>Ne integrează realitatea!</i>	147
<i>Inversați întrebarea!</i>	151
<i>Despre câți, câte, ce și cum</i>	155
<i>Amintiri cu cravată roșie</i>	159
<i>Deșteaptă-te române!</i>	163
<i>O nedumerire. Sau revoltă?! </i>	165
<i>Nod la batistă, pentru uituci...</i>	167
<i>Dreptul de a spune nu</i>	169
<i>De la Bruxelles, pe Dâmbovița</i>	171

Cine se teme de adevăr?!

O nouă-veche pioșenie în fața “opinieii publice” a atins politicienii, de la Dreapta la Stânga. Observați, vă rog, ghilimelele. Nu vorbesc de respect pentru voința cetățenilor - persoane care își exercită drepturile și exprimă opiniile în cunoștință de cauză - ci de încercarea de a lua culoarea mediului înconjurător...

Este vorba de soluția miraculoasă pentru ca, în sfârșit, instituțiile să funcționeze și credibilitatea noastră să fie salvată - votul “uninominal”. Acesta este un fel de eufemism folosit pentru a desemna sistemul electoral bazat pe votul majoritar.

În general, nimeni nu crede iar cei ce cred nu știu despre ce vorbesc; câțiva cred... altceva. Toți, sau aproape toți, își exprimă însă susținerea, acceptând implicit că - “Da! Acum suntem iresponsabili dar când vom fi aleși uninominal vom deveni atât de interesați de binele public că nici nu ne vom mai recunoaște uitându-ne în oglindă.”

Mint din lipsă de curaj sau pentru că se simt cu musca pe căciulă!? Nu știu. Mie însă nu-mi este frică să spun că votul “uninominal” este un vot profund nedemocratic iar urmările nu-s nici pe departe cele pe care și le închipuie cei iluzionați de noua speranță.

Să facem scurta recapitulare a schimbărilor față de situația actuală:

1. Guvernul care va organiza alegerile pe noul sistem va diviza artificial, dar nu la întâmplare, actualele județe într-un număr de circumscripții egal cu numărul de senatori și respectiv (altă divizare) cu numărul de deputați. “Granițele” vor fi cu grijă desenate pentru a constitui cât mai multe circumscripții în care să se poată obține majoritatea de către cel care organizează...

2. Cetățeanul va afla imediat (sau nu) că trebuie să aleagă un primar și un consilier în comuna X, un consilier în județul Y, un senator în circumscripția senatorială Z, un deputat în circumscripția deputațională W și unul în circumscripția europeană - bine că s-a terminat alfabetul! - deși de 40 de ani locuiește tot la Oșești. Fericit că are un singur Președinte și o singură țară, își va înhăma caii la căruță ca să-și plimbe necazurile de la un reprezentant la altul...

3. Partidele politice vor ierarhiza urgent circumscripțiile în sigure, posibile și pierdute din start. Cei care de obicei aleg locul pe listă vor alege circumscripțiile sigure; acolo unde, de exemplu, partidul are majoritatea primăriilor. Cei care culeg, vor merge să se bată cu contracandidații din greu. Ceilalți, fără susținere, vor rămâne cu onoarea de a fi fost desemnați. Dacă sunt cu adevărat buni, după 3-4 cicluri electorale, deja obosiți, chiar s-ar putea să fie și aleși; bineînțeles, dacă partidele îi mai nominalizează...

4. Se vor inventa motive pentru ca procesul de democratizare a partidelor, aflat abia la început, să fie stopat. Angajamentul autentic față de valori și obiective, precum și calitățile politice personale vor fi umbrite de două cerințe - vizibilitate și bani. Nu maneliștii sunt pericolul; nu-s destui iar cetățenii știu în general să facă diferența între cine poate și cine nu să-i reprezinte, indiferent de meserie... Trăim însă în țara în care un deputat care a absentat la mai mult de 90% dintre ședințele parlamentului și a luat cuvântul de 5 ori în 2 ani a fost nominalizat de către mass media "cel mai bun parlamentar"...

5. Femeile vor fi primele victime; cei mai tineri, de asemenea. Și mai mulți candidați ai

stângii vor fi oameni cu interese de dreapta. Cei de dreapta la fel...

6. Pot candida și independenți; și acum pot. Societatea civilă va deveni politică și va împinge în față, poate, câțiva candidați. Vor fi, în cel mai bun caz, niște voci singulare care se vor alipi unui grup politic dacă vor avea un proiect de dus la îndeplinire...

7. Vin alegerile; se votează. Principiul e relativ simplu - câștigătorul ia totul. Dacă ar fi doi candidați, la un scor de 51% pentru reprezentantul partidului A și 49% pentru B, A câștigă locul. Ne putem imagina, la limită, că un asemenea rezultat se repetă în toate circumscripțiile. Partidul A câștigă cu 51% din voturi toate locurile din parlament. Bineînțeles că este o exagerare! Dar este o situație întâlnită la acest tip de vot ca să obții cu 30% din voturile cetățenilor 60% din locurile parlamentului. Votul pentru A nu mai este egal cu cel pentru B și asta este neconstituțional!

9. Partidele mai mici își pierd grupurile parlamentare și dispar; poți să ai 20-25% din voturi pe țară și să nu ai reprezentanți în parlament; minoritățile nu mai obțin locuri decât dacă sunt foarte concentrate în câteva circumscripții. Nici majoritarii nu mai obțin locuri unde trăiesc minoritarii.

10. Parlamentarii tind să aibă aceeași culoare politică cu primarii și consiliile din circumscripțiile lor și viceversa. Funcția de control parlamentar asupra instituțiilor slăbește. Se poate produce o “teritorializare” a partidelor. Nu mai avem partide de dreapta și de stânga (putere și opoziție) ci zone albe și zone roșii... Se tinde spre sistem bipartid.

11. Cetățeanul care a votat cu B devine și mai turmentat după vot pentru că nu mai știe cine-l reprezintă (programul lui A nu îi reflectă interesele) și nici cui să adreseze o petiție pentru că el este arondat unei circumscripții care are un singur reprezentant (pe A). Cel mai aproape reprezentant din partidul lui este la 300 de kilometri, dacă e norocos. Cum trasarea granițelor între colegii este artificială și cel mai adesea ele nu au o localitate de reședință, îi va fi dificil să-și găsească reprezentantul chiar și atunci când îl are...

12. Aceiași parlamentari de azi sau alții ca noi, doar cu modificările descrise mai sus, ajung în parlament, cu aceleași deprinderi dar cu o legitimitate nouă în care vor crede ei înșiși. Disciplina în aplicarea unui program politic poate să scadă... Sporul de calitate este extrem de discutabil. Cele mai multe și directe nemulțumiri pe care le au cetățenii se îndreaptă

spre administrațiile locale; primarii sunt aleși prin vot „uninominal” dintotdeauna. A presupune o superioritate a calităților individuale este, bineînțeles, mai mult decât discutabil.

13. Vom organiza alegeri parțiale des pentru că la noi sunt dese situațiile în care parlamentarii renunță la mandat pentru că devin incompatibili, găsesc altceva mai bun de făcut sau sunt... muritori. Vom învăța astfel exercițiul democratic.

14. Cât despre obligatoria legătură cu cetățeanul și interesele sale vă relatez o întâmplare adevărată dar cu tentă anecdotică...

Suntem în Marea Britanie, unde sistemul electoral folosit pentru alegerea parlamentului național este “uninominal”. Imediat după alegeri, la gară, autoritățile locale se prezintă pentru a întâmpina pe deputatul proaspăt ales, venit să-și viziteze pentru prima dată circumscripția. Era, se vede, un preferat al conducerii partidului său și, drept urmare, fusese repartizat într-un loc sigur... După salutarile și felicitările de rigoare prefectul îl întreabă cu politețe:

- *Domnule, nu vă supărați, veți obișnui să vizitați circumscripția în aceeași perioadă a anului ca și predecesorul dumneavoastră?!*

Există totuși cineva care chiar vrea în acest moment vot “uninominal” și el știe despre ce e vorba. Oare de ce !?

Post Scriptum

Am luat în mod deliberat pentru exemplificare cel mai simplu model de „uninominal” – votul majoritar cu un singur tur de scrutin; din motive... pedagogice.

Este o simplificare pe care o recunosc. Indiferent însă de varianta care va fi preferată, politica românească va funcționa, în linii mari și în detaliu, după cum am descris mai sus. Adică nici într-un caz mai bine...

www.gabrielacretu.ro, februarie 2007

Secolul 21. România feudală

Prima zi

Armata și biserica, primele în topul încrederii. Votul “uninominal”, așteptat ca pe salvarea de la inacțiune. Laicitatea, întâmpinată cu “piei drace!” Conducătorul, întâmpinat cu pâine și sare; la orice nivel ierarhic!

Simțul critic adormit de tot, demult, iremediabil! Unii spun că alții sunt deasupra societății prin legea divină. Alții sunt deasupra legii prin voințele reunite, a lor și a celor ce acceptă, circa 75%...

Știința este îndoielnică, religia în afara oricărei îndoieli, deși se mai discută... Eu mă simt în feudalism! Dar nu numai pentru că mă aflu la 10 kilometri de Tanacu...

Întrucât temele din dezbaterea publică contemporane cu alții, de prin alte părți, nu sunt contemporane și cu noi, propun ca în posturile viitoare să mă inspir din Evul Mediu. Primele discuții la care v-aș putea provoca ar suna astfel: “Câți îngeri încap pe vârful unui

ac!?” sau, ca să nu părăsesc total feminismul care mă caracterizează, “Credeți că femeia are suflet?”

Ziua următoare

Criticii mei prietenoși m-au acuzat că în postul anterior aş fi amestecat puțin lucrurile şi m-aş fi îndepărtat de esenţa temei – care ar fi fost obscurantismul - din motive de stil partizane sau... “opozante”; îmi apreciază însă curajul de a spune lucruri despre care, în general, se tace. Acesta era proiectul meu politic, nu-i aşa!?

Din motive amicale şi de rigoare intelectuală țin să precizez că tema era caracterul anacronic al discursului public în societatea românească.

Acest discurs împiedică dialogul cu restul lumii. Cei ce ar fi putut să ne înțeleagă au murit demult sau, oricum, nu o duc prea bine...

În interior, dialogul devine imposibil atât timp cât “noi nu vrem să auzim răspunsul; noi vrem să uităm întrebarea”, așa cum adevărat spunea odată Max Frisch.

Enumerările mele aveau coerența internă și sugerau o schiță de portret a “feudalismului” politic contemporan. Nu-și propuneau să treacă în derizoriu vreo epocă istorică, precum Evul Mediu!

Pentru a evita noi neînțelegeri, voi încerca traducerea “metaforelor” utilizate:

- **armata** = preferința pentru a da și a primi ordine, rigiditate, ierarhie, înăbușirea individualității

- **biserica** = preferința pentru supunere, iraționalism, plus cele de mai sus

- **societate de status** = unii trebuie scutiți, prin poziția lor, de obligațiile pe care ceilalți, de rând, le au; în cazul nostru, clericii de a răspunde de comportamente reprobabile precum poliția politică

- **conducătorul** = omul providențial, de la care se aștepta salvarea și care poate fi și așteptat cu nerăbdare și ce se mai găsește... Pentru că reprezintă binele - că doar e providențial! - nu poate fi judecat; poate fi doar aclamat până este înlocuit de următorul, care nici el nu poate fi judecat ci doar aclamat...

- **votul uninominal** = sistem de selectare a oamenilor providențiali locali, care ne vor face plăcuți celui central și vor aduce bani de care va beneficia, poate, și comunitatea noastră...

Aud un murmur care-mi spune că nu mă credeți! Acceptați, în general ceea ce spun dar cu o excepție: să nu amestec „votul

uninominal” în acest ghiveci. Este un vis prea frumos.

Vi-l recomand atunci pe Daniel Barbu*, ca să-l compromitem. Votul uninominal est perfect la locul lui în imagine; este “feudal”. Nu e un portret a la Picasso sau Dali, chiar dacă societatea ni se pare uneori cam descompusă sau de-a binelea suprarealistă. Are proporțiile perfecte, ca la clasici; ca la Dürer...

Acest discurs public “feudal” nu reflectă obligatoriu o realitate dominantă. Prin repetare neîncetată și în lipsa unuia alternativ, creează însă o realitate după modelul lui. Rațiunea este înăbușită, toleranța uitată, democrația dezavuată, elitismul glorificat, încrederea în sine subminată la toți cei care mai au simț critic. Hai să vorbim!

www.gabrielacretu.ro, august 2007

*Daniel Barbu, profesor la Universitatea din București, unul dintre puținele spirite critice prezente în spațiul public românesc.

Curcubeul apare după ploaie

În câteva dintre articolele anterioare am tot făcut aluzii și întins capcane - intelectuale, se înțelege - sperând la comentarii cu efect de trezire și lămuriri care mă vor scuti de efort.

Era vorba de raporturile noastre cu religia, statul, instituțiile din care România face parte, trecutul și prezentul... Făceam niște referiri chiar și la viitor probând faptul că nu sunt tipică în politica noastră.

Reacția nu a fost chiar așa cum speram să fie dar, cum nici absentă nu a fost, încă mai așteptam...

Aprecierile foarte laudative dar mai ales unanime referitoare la atitudinea românilor față de NATO, prezente până la saturație în mass media din aceste zile, au fost însă o provocare pe care nu pot să o mai ignor.

În timp ce în alte state - ce imaturitate! - s-au manifestat și poziții critice, inclusiv manifestații publice de protest, românii își păstrează

susținerea fără limite; și fără rezerve. Cam aceasta era esența comentariilor.

Astăzi m-am decis să fiu brutal de clară. Să nu se spună că am tăcut!

1. Când toți au o singură părere cel mai probabil este că nu au nici una, adică nu au habar despre ce e vorba. Departe de a reprezenta un motiv de mândrie, atitudinea ridică multe semne de întrebare pe care trebuie să le formulăm:

- De ce nu există la noi nicio mișcare, cât de mică, pacifistă sau antiglobalistă?
- De ce nu tragem concluziile care ne privesc din participarea pe care am avut-o până acum la misiunile militare? În Irak, de exemplu.
- De ce suntem atât de mulțumiți la ideea că George W. Bush va fi, iarăși, foarte fericit? Este vorba, totuși, de un șef de stat criticat cât se poate de dur pentru politica sa de securitate în propria țară și în lume; un șef de stat aflat, suplimentar, în ultimele luni de mandat...
- De ce societatea civilă, foarte vorbărească în alte ocazii, a considerat că este perfect normal să ți se interzică să ai afișe anti-NATO?

- Poliția politică poate fi admisă sau respinsă după bunul nostru plac?! Observați că nu am spus *interes* pentru că interesul presupune o alegere rațională...

2. Uniunea Europeană nu are încă o politică externă comună în sensul tare al cuvântului. Nici NATO nu are. Reacțiile țărilor membre în cazul războiului din Irak este edificator pentru ambele afirmații.

În același timp, toate statele Uniunii și-au manifestat prin semnarea *Tratatului de la Lisabona*, pe care România l-a și ratificat, acordul pentru a avea aceasta politică. Avem cu celelalte state membre interese economice și de bună vecinătate care o și impun, nu doar o recomandă.

La nivel global, România este un stat mărunț, care are o poziție strategică avantajoasă și riscantă, simultan. Istoria ne-a dovedit până acum că este mai mult riscantă. Acestea fiind condițiile, apar alte semne de întrebare:

- Gândește cineva serios la consecințele pe care această atitudine le are asupra capacității noastre de a negocia propriile interese în interiorul Uniunii Europene și a obține sprijin pentru realizarea lor? Mă refer la aderarea noastră, aproape fără discernământ, la punctul de vedere al

Statelor Unite ale Americii în majoritatea problemelor...

- Avem pregătită o variantă de rezervă, diplomatic vorbind, în eventualitatea - foarte probabilă și dorită - că se schimbă administrația republicană cu una democratică în SUA? Chiar dacă în politica externă există o anumită continuitate între administrații, este de presupus că vor urma câteva decizii, schimbări de priorități și metode care s-ar putea să ne lase în afara jocului mai mult decât până astăzi...

- Care-i miza jocului, acum? În momentul intrării noastre în NATO, rațiunile au fost de ordin aproape strict politic. Acceptarea în club era semn de bună purtare și deschidea eventuale alte porți; rațiunile militare și de securitate, ca și cele economice, au fost secundare. Faptul că am fost primiți întâi în NATO și pe urmă în Uniune nu e străin, de altfel, de competiția nedeclarată pentru întâietate politică dintre SUA și UE...

3. Desfășurarea de forțe din ultimele săptămâni este o sfidare la adresa cetățeanului; este un exces de zel care arată decalajul enorm dintre atenția pe care instituțiile statului o acordă siguranței și respectării

drepturilor omului obișnuit și cea acordată "puternicilor zilei". Și disprețul lor față de cetățeni. Spun asta pentru că mă întreb:

- De ce nu se optează pentru organizarea întâlnirilor la nivel înalt în locuri mai discrete - o stațiune izolată, de exemplu - dacă frica pentru periclitarea siguranței proprii este atât de mare... Nu ar fi nevoie să perturbe viața a două milioane de oameni.
- De ce Bruxelles-ul nu se mai blochează în întregime atunci când vin, cel puțin de două ori pe an, șefii de stat la întruniri?!
- De ce floricelele înfloresc doar sub ochii invitaților străini?
- De ce merită cetățenii Bucureștiului să se strângă gunoiul doar atunci când se face pentru alții?
- De ce ne amintim că trăiesc unii în canale doar acum...

Și o ultimă întrebare, pentru că eu am făcut armata scurtă și nu am exercițiul analizelor strategice.

Mi-ar plăcea să-mi răspundă chiar cel care afirma astăzi pe un post de televiziune că prin susținerea aderării Georgiei (fosta republică sovietică și nu statul sudist american) poziția României se întărește, devine mai sigură în

regiune, întrucât nu mai suntem stat de “graniță”, aflat la limita geografică exterioară a organizației.

Aderarea este susținută de SUA și respinsă explicit de majoritatea statelor europene.

Îmi enumeră cineva care sunt lucrurile de care vom fi siguri, după aderarea Georgiei?!

*

Cred că aceste considerații reprezintă o reacție absolut necesară și o voi repeta și în cazul altor teme. Unanimitatea este semn al lipsei de democrație, al fricii ca mijloc de conducere și dominare sau al dezinteresului total pentru ceea ce ni se întâmplă. Asta, în cazul în care există o asemenea majoritate covârșitor favorabilă; dacă nu există, atunci asistăm la o mare manipulare pe care trebuie să o demontăm...

În orice caz, până și copiii știu ceea ce unii par să ignore: curcubeul apare după ploaie, nu după George Bush...

www.gabrielacretu.ro, aprilie, 2008

Țara lui „1 din 3”

Formula „3 în 1” a devenit emblematică în ultima vreme. Ea promovează cu zgomot ceva care reușește să ascundă trei aparențe sub o realitate banală pentru care, de regulă, consumatorul trebuie să scoată banii din buzunar. De formula „1 din 3” nu se vorbește. Cert este însă că ea poate să ne descrie foarte bine istoria recentă.

Ca să construiești ceva îți trebuie trei lucruri - omul, natura și capitalul. Nu este un citat din clasici ci o descriere a elementelor fără de care nimic nou nu se face. Să ne aruncăm o privire asupra lucrurilor așa cum le-am trăit în ultimii ani.

Omul nu a prea contat. Dovada sunt preocupările comparativ reduse pentru investițiile în sănătate, educație, cultură, pentru implicarea lui în deciziile care-l privesc; dovada este răspândirea românilor prin

Europa și prin lume în căutarea a ceva ce acasă nu mai aveau speranța să găsească.

Natura a contat și mai puțin. O arată munții rămași - în câțiva ani - golași, fără pădurile care-i acopereau până de curând. Ne spune același lucru pumnul de arginți, foarte puțini, pentru care unii vor să concesionăm istoria, pământul și frumusețea lui celor ce visează doar la un munte de bani, așa cum se întâmplă la Roșia Montana. Triumfător ne apare doar capitalul. Rațiunea retrocedărilor nici nu mai este reconstituirea unei situații la care foștii proprietari ar fi îndreptățiți; ideea de dreptate s-a pierdut pe drum. Rațiunea este alta - reconstituirea condițiilor pentru un capitalism sălbatic, primitiv, de pradă...

Nu l-am construit noi. Capitalismul se construiește singur. Noi nu l-am împiedicat să apară. În nouăzeci trebuia să alegem în ce societate vrem să trăim și să încercăm să o punem pe picioare. Cred că ceva ne-a scăpat.

Doar un paradox, dintre multele care se înșiruie, drept argument: s-a retrocedat Castelul Bran, a cărui valoare stă în fragmentul de istorie națională pe care-l simbolizează, care e parte a identității noastre reale, unor „moștenitori” avizi de a exploata

mitul cinematografic al vampirului Dracula, o identitate fictivă. Nu s-au „retrocedat” încă - în schimb - sumele depuse la CEC de cei care au economisit cu speranța de a-și cumpăra o mașina din munca lor.

Tranzacționarea „drepturilor litigioase” este un alt exemplu în care noii îmbogățiți cu acces direct la justiție au transformat un act considerat de „dreptate istorică” în sursă de îmbogățire fără limită; nu rareori, prin sfidarea legilor sau acte de corupere. Celelalte țări foste socialiste, în majoritate, au plecat de la ideea de a-și deschide economiile și democratiza instituțiile, de la ideea de a construi un viitor mai bun decât prezentul. Problemele cu trecutul și le-au rezolvat ceva mai rapid, mai fără ură și fără mari excese. Acolo unde s-au făcut retrocedări, sumele maxime au fost rezonabile; s-a evitat polarizarea economică și distrugerea patrimoniului existent. În general, s-au plătit despăgubiri. Retrocedarea în natură, cu lungul șir al consecințelor nefaste, a fost limitată. În Ungaria, spre exemplu, doar clădirile care au aparținut cultelor religioase s-au înapoiat ca atare. Au evitat situațiile aproape fără ieșire care se întâmplă astăzi, când școli și grădinițe

au rămas fără sedii, chiriași fără locuință iar clădiri de patrimoniu sau destinate activităților culturale s-au transformat în crâșme.

Cred că noi nu am avut nici un plan. Totul a rezultat din compunerea forțelor care au vrut, a celor care nu s-au opus și a celor care nu s-au arătat... Rezultatul este că România a renunțat la un viitor poate incert pentru a se întoarce într-un trecut iluzoriu. Istoria modernă a României este un șir lung de scandaluri financiare și de jefuire a banului public în avantajul intereselor private ale unor grupuri restrânse. Nici cei mai buni (Carol I, de exemplu) nu au fost străini de asemenea practici; cazul dotării armatei române în primul război mondial este una dintre istoriile triste de acest fel. Triste dar frecvente.

Perioada interbelica, atât de idealizat, nu s-a caracterizat prin stabilitate (am avut vreo treizeci de guverne în 20 de ani). Nu a fost nici de o înaltă moralitate; camarilla regală era doar vârful aisbergului unei corupții endemice. Nici democrația nu era fără cusur. Dictatura lui Carol al II-lea, excesele extremei drepte și, în final, regimul antonescian vin pe un teren fertil pentru asemenea manifestări. Dintre țările care au schimbat regimul în

1989, România se pare că a preferat o schimbare lipsită de sens. Oamenii învață din istorie că niciodată nu învață din istorie. Am ținut cu tot dinadinsul să confirmăm butada. Nici nu putem să spunem dacă a fost o alegere deliberată sau doar rezultatul final al unui șir de decizii eronate. Și al unor credințe eronate.

O asemenea credință falsă a contribuit enorm la pericolul de dispariție care planează astăzi asupra a numeroase parcuri, grădini botanice, zoologice, rezervații naturale. S-a acceptat, fără nici o rațiune și rezervă, că interesul privat este superior celui public. De fapt, lucrurile sunt chiar mai complicate. Nu s-a mai ținut cont că există o diferență esențială între cele două.

Auzim mereu ideea că cineva care a reușit să facă ceva în domeniul privat, adică mulți bani, merită să i se încredințeze frânele comunității, adică să fie ales primar. Nu înțelegem de ce se mai indignează cetățeanul că administrațiile locale au intrat cu mare interes în jocul retrocedărilor, reconstituirilor, schimburilor, trecerilor din patrimoniul public în cel privat și altor acte juridice și mașinațiuni...

Este foarte probabil ca să nu mai putem schimba trecutul decât în mică măsură. Dar a venit timpul să ne trezim, să definim ce vrem să facem din țara noastră și să oprim abuzurile; cât se mai poate face ceva.

„□ ara asta are pământ pentru toți; ceea ce lipsește este un guvern pentru toți.” Cuvintele aparțin unui mare politician dintr-o țară cu care începem să semănăm tot mai mult, Columbia. Nu are guvern pentru toți nici țara noastră; pe unii însă îi servește foarte bine...

Cronica Română, martie 2008

Ferestruica de tras cu ochiul

Rubrica săptămânală pe care o încep astăzi se vrea o privire puțin piezișă asupra realităților de acasă. Sper să aibă avantajul pe care distanța îl oferă – o perspectivă mai clară asupra evenimentelor – dar mai ales dezavantajul adevărului, adică să supere pe cât mai mulți. Nu-mi propun deloc să măgulesc orgoliul național; îmi propun în schimb o utilă comparație cu ce se întâmplă în restul Europei și în lume.

Ferestruica de unde trag cu ochiul se va afla când la Bruxelles, când la Strasburg, după cum activitățile Parlamentului European ne fac să pendulăm între cele două sedii...

Am fost sfătuită să încep cu un articol militant și caracteristic pentru mine, unul despre relația politiciii cu femeile și viceversa. M-am răzgândit pe jumătate, pentru că luni, la apariția acestui articol, va fi o zi tristă... Este ziua de după alegerile locale. Nu anticipez rezultate electorale proaste pentru partidul din care fac

parte; sper că dimpotrivă. Motivul tristeții este altul.

Am fost și continui să mă număr printre puținii care au criticat în mod deschis și consecvent marea manipulare care s-a produs sub stindardul pe care scria „Trăiască votul uninominal!”. Am făcut-o din cel puțin două motive. Odată, pentru că apăr dreptul femeilor de a participa la decizia politică și acele condiții legale care favorizează exercitarea lui. În al doilea rând, eu chiar cred în democrația reală, participativă. Pentru aceste obiective, „votul uninominal” este un real inamic.

Adversarii argumentelor mele au fost fără număr. Chiar dacă sistemul majoritar e vechi de trei secole, s-a indus ideea că e vorba de ceva înnoitor și s-a creat o mare așteptare de progres.

Mâine vom putea vedea primele roade ale acestei „inovații” politice; vom cunoaște noii președinți ai Consiliilor Județene.

Anticipez că nu vor fi mult mai responsabili față de binele comun, nici toți curați și nepătați; anticipez că nu vor fi nici mai tineri, frumoși și „europeni”; printre ei, femeile vor străluci prin absență. Ceva îmi spune că mult superiori celor de astăzi nu vor fi; ba chiar vor fi mulți dintre cei de astăzi și nu obligatoriu cei mai buni.

O schimbare esențială va avea loc totuși. Va fi legitimat prin vot egal, direct, universal și secret sistemul clientelar, de tip semi-feudal, dezinteresul pentru politică al cetățeanului și „scârba generalizată”, ca să parafralez un cunoscut personaj politic.

În măsura în care câștigătorii joacă vreun rol în partidele respective, ceea ce deseori este cazul, speranța de democratizare a acestora e moartă; relațiile bazate pe servilism, motivate politico-economic, vor crește, ca frecvență și intensitate, în organizații. Acestea își vor pierde și așa fragila putere de control pentru că Șeful a fost ales de popor! O inovație politică putem totuși observa; în România, baronii se aleg în mod democratic...

Mâine voi trăi amara satisfacție de a auzi cum adversarii de ieri încep sa-mi dea dreptate. Aș prefera sa nu aibă de ce să o facă.

O precizare este necesară. Comentariile mele nu sunt despre președinții de Consilii Județene; nu cred că aceștia sunt vreo expresie a răului politic; unii pot fi chiar persoane remarcabile. Relațiile în care sunt prinși, pe care le întrețin sau în care se complac sunt însă un mare rău făcut democrației. Votul direct le va întări și legitima.

În timp ce scriu, văd știrile la televizor; circa o sută de mii de oameni într-o piață din Seul protestează împotriva unei măsuri economice pe care guvernul intenționează să o adopte; fiecare poartă în mână o lumânare în pahar de plastic, sunt organizați, nu sunt acolo din întâmplare, prinși de evenimente...

Cu puțini ani în urmă, Coreea de Sud era o dictatură militară dură. Ceea ce observ este dovada unei solide societăți civile. Ce-i mână pe ei în luptă?! Ce ne ține pe noi acasă?! Sunt întrebări la care ar merita să ne răspundem.

Cred că e necesar să ridicăm un alt stindard - **„Votul în cunoștința de cauză”**, a celor care participă efectiv la viața comunității.

Putem să schimbăm sistemul electoral de mii de ori; fără cetățeni care-și știu drepturile și sunt dispuși să le apere, fără a ne respecta obligațiile, progrese mari nu sunt de așteptat.

Ceea ce nu este dispus să facă fiecare pentru sine, nu va face altul pentru noi iar politicienii nu sunt, și nu pot fi niciodată, vreun dar divin; sunt doar produsul celor care îi aleg... Vă spune unul dintre ei!

Cronica Română, iunie 2008

Imagini în oglinda de bâlci

Am ales *Dincolo de oglindă* drept titlu al rubricii mele, gândindu-mă la Alice pe care autorul ei, Lewis Carroll, o face să treacă prin oglindă și să descopere o lume surprinzătoare, cu alte personaje și alte adevăruri decât cele la care ne așteptăm.

Există un nivel al politicii mai puțin vizibil sau neînțeles din afară pe care îmi propusesem să-l explorez, pe post de Alice trecând de ușile Parlamentului European.

Am senzația însă că unii cititori vor fi nemulțumiți de poveste pentru că nu este o relatare neutră a evenimentelor. Cred că un politician nu poate fi povestitor neutru al evenimentelor pentru că nu există neutralitate și nu există evenimente. Fiecare politician reprezintă un punct de vedere; există întâmplări pe care unii le cred evenimente sau nu, în funcție de semnificația pe care le-o acordă...

Săptămâna trecută a fost săptămâna „de Strasbourg” În jargonul Parlamentului

European înseamnă săptămâna în care se întrunește plenul. E un fel de a spune. La Strasbourg, timp de patru zile și în același timp, se întrunesc toate – cele șapte grupuri politice, douăzeci de comisii tematice, grupurile de lucru - în principiu, șapte înmulțit cu douăzeci(!) - delegațiile naționale și cele pentru relațiile Uniunii cu restul lumii; bineînțeles și plenul. Activitatea începe la șapte-opt dimineața și se termină după miezul nopții. Ar fi câte ceva de relatat.

Dacă considerați că ceea ce ajunge la dezbaterea de plen este important, atunci trebuie să știți că în această săptămână au fost debateri pe circa treizeci de teme diferite și voturi pentru un număr cel puțin dublu.

Să nu vă închipuiți că doar se vorbește, pentru că din acest motiv se cheamă... parlament. Cel mai adesea se decid lucruri care au efecte directe asupra vieții cetățenilor europeni și nu numai: se adoptă regulamente și directive, planuri de măsuri și declarații de sprijin, bugete și execuții bugetare...

În această săptămână s-a dezbătut în plen pachetul legislativ referitor la dezvoltarea pieței energetice – electricitate și gaz. Pentru unul dintre regulamente - înființarea agenției de

cooperare a reglementatorilor din energie – am fost eu însămi raportoarea comisiei mele.

Obiectivul final al acestor reglementări este, pentru social democrați, reducerea deficitului energetic existent astfel încât să se furnizeze energie suficientă și la un preț care să permită tuturor să-și plătească facturile la sfârșitul lunii.

Pentru dreapta politică, reprezentantă a intereselor companiilor, scopul este puțin diferit - liberalizarea pieței, dezvoltarea concurenței și crearea unor noi posibilități de privatizare a sectorului public...

Parlamentul funcționează pe principiul conform căruia cei care au aceleași obiective și apără aceleași interese se reunesc în același grup politic. Ca la orice vot, câștigă viziunea grupului mai numeros.

Stânga a reușit impunerea ideii unei carte europene a drepturilor consumatorului de energie; cu toate acestea, rezultatul votului în ansamblu reprezintă un triumf, din nou, al companiilor și interesului privat asupra consumatorilor și interesului comun, o victorie a dreptei.

În cazul directivei privind repatrierea imigranților aflați ilegal pe teritoriul unui stat membru – alt punct fierbinte al ordinii de zi – rezultatul a fost același; dreapta a învins. Au

trecut amendamente care atentează la drepturile imigrantului ca ființă umană și-l transformă într-un infractor prezumtiv.

Se poate accepta imigrantul doar ca forță de muncă ieftină dar nu ca om; prevederile adoptate nu țin cont, spre exemplu, de faptul că el este o persoană care are copii sau familie lângă care ar dori să trăiască.

Fac aceste sublinieri pentru că esențialul pentru fiecare este să știe că parlamentul este câmpul unei lupte politice dure; cine votează și cum votează, căror interese răspund deciziile adoptate, cine pierde și cine câștigă sunt mizele de care trebuie să fim conștienți.

Tema încă și mai fierbinte, care a declanșat pasiuni și reacții care au variat de la susținere înfocată la respingere violentă, a fost cea a viitorului Uniunii după respingerea *Tratatului de la Lisabona* la referendumul din Irlanda.

S-au luat în calcul zeci de motive pentru a explica de ce cetățenii au respins o reformă a instituțiilor europene care le întărea în fapt influența, stabilind egalitatea deplină de putere între Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, cele două „camere legislative”.

S-a vorbit despre lipsa de informare cu privire la conținutul tratatului. Dar câți politicieni îl cunosc?! S-a vorbit despre

manipularea realizată de forțele euro-sceptice, efectele globalizării și chiar lipsa de recunoștință a irlandezilor în raport cu sprijinul de care au beneficiat pentru a ajunge țara fruntașă a Europei astăzi.

Ceva s-a omis. Un lucru valabil pentru noi în egală măsură. Irlandezii care s-au prezentat la vot (doar 53%, din păcate) nu au reușit să treacă dincolo de oglindă, să înțeleagă miza politică a jocului, să identifice corect interesul lor. Nu sunt ei responsabili în mod individual. Problema este că guvernele și mijloacele de comunicare în masă le-au oferit mereu cealaltă imagine despre adevăr - profund înrădăcinată și la fel de profund diformă - imaginea din oglinda de bâlci...

La eternizarea ei nu doresc să particip. Drept urmare, nu voi spune ceea ce doresc alții să audă ci ceea ce eu aud. Cred că nu sunt doar vocea unor cetățeni, a celor care m-au ales, ci și urechea lor...

Cronica Română, iunie 2008

Italia - România, la egalitate

Poate că o cronică sportivă ar fi stârnit mai mult interes în aceste zile. Aceasta nu este însă o cronică sportivă ci doar cronica unei întâlniri de gradul trei cu o altă Italie...

Napoli. Stau pe trecerea de pietoni fără curajul de a face pasul decisiv înainte. Nici un șofer nu dă semne că ar încetini. Lângă mine, un turist cu aer de majordom în vacanță pare răbdarea personificată. Aștept. De partea cealaltă a străzii, un cunoscător al obiceiurilor locale face semne disperate spre mașini că vrea să traverseze și trece; reușește să ajungă la refugiul din mijloc sănătos; repetă gesturile și, într-o secundă, îl văd alături.

Șirul de mașini care nu voia deloc să încetinească se oprește însă brusc. Din prima coboară amenințător un tip; tricou fără mâneci, bicepsi demonstrativi, țigara aprinsă între degete. Urlă cu atâta forță și hotărâre la bietul om încât trecerea de pietoni devine un amănunt fără semnificație, ocultat de tălpile personajului

înfierbântat. Parcă ne aflăm într-o peliculă a realismului italian. Dincolo de grotescul situației, ceva foarte familiar plutea în aer; mi s-a părut o scena de acasă...

Napoli nu reprezintă Italia dar este semnificativ pentru ceea ce înseamnă Sudul italian: sărăcie, imigrație ilegală, probleme grave de mediu și, colac peste toate, Camorra, cu cei peste 84000 de membri și alaiul de infracționalitate pe care-l provoacă și întreține – șantaj, jocuri de noroc, prostituție, trafic de persoane, violență.

Întoarsă recent de la Lima, oraș definitoriu pentru ceea ce în limbajul socio-politic numim Sud, am avut o revelație nedorită. Sudul pare același pretutindeni; chiar și în Uniunea Europeană.

Dincolo de impresii, un lucru este evident. Problemele cu care se confruntă Italia sunt mai mari decât o arată splendoarea Nordului și venitul mediu pe cap de locuitor. În fața problemelor există totdeauna două atitudini, două strategii politice: să căutăm soluții sau să căutăm vinovați.

Stânga politică, în mod obișnuit, adoptă prima atitudine și întreține speranța că mâine poate fi mai bine. Prin tradiție, Dreapta optează pentru a doua variantă; instaurează politica fricii

și ține populația nemulțumită sub control cu un argument ce nu necesită eforturi speciale pentru ca să devină realitate: mâine poate fi mai rău.

Cauza răului care ne macină este plasată totdeauna în afară; mereu, alții sunt de vină pentru neputințele proprii pentru că, dacă nu spune ceea ce vrea cetățeanul să audă, adică nu e populistă, Dreapta nu mai este Dreapta în zilele noastre!

Binele fiecăruia sau binele comun sunt secundare; răul care ne amenință și/sau amenință patria împiedicându-ne să facem binele pentru cetățeni devine elementul central în discursul public.

Pe post de „țap ispășitor”, de cauză a tuturor relelor, poate fi, după caz, străinul, cel diferit, femeia, cel mai slab. Despre reaua voință a guvernanților de a face ceva pentru cei mulți și buna voință de a lucra doar pentru sine, nu se vorbește niciodată.

Este o schemă simplă. O aplică și guvernul Berlusconi în Italia. Deține puterea, are mijloacele de comunicare și, de această dată, țapii ispășitori sunt imigranții. Discursul public stimulează și hrănește reacțiile xenofobe ale unora, coagulează nemulțumirea difuză a altora și o orientează.

În acest joc politic vechi de când politica însăși am apărut și noi. Trăim într-o țară nu mult diferită. Regula descrisă mai sus se aplica analog. În loc să vedem dacă există o problemă și să-i găsim soluțiile, politicienii le spun românilor că sunt victime ale discriminării. Că răul lor vine de la alții.

Să ne înțelegem! Atitudinile discriminatorii există în Italia; împotriva străinilor, a românilor, împotriva romilor și mai mult – pentru că sunt diferiți, pentru că sunt mai vulnerabili la infracționalitate, pentru că deja sunt excluși. Bineînțeles, pentru că sunt bune subiecte de presă; sunt mai la vedere decât mafia italiană... Asta nu înseamnă că sunt mai periculoși.

Autovictimizarea ține de alt aspect. Majoritatea măsurilor de repatriere și reglementare a șederii, în Italia sau la nivel european, de care se face atâta caz, se referă la imigranți, la cetățenii din țările terțe. Asta înseamnă altele decât țările europene.

Măsurile recente nu au o legătură cu românii care lucrează în Italia sau în altă parte a Uniunii Europene. Alte reglementări, referitoare la cetățenii europeni, cu certitudine că îi privesc și pe români (munca la negru, asigurările sociale, accesul la serviciile de sănătate, de exemplu).

Cât despre reacțiile discriminatorii la adresa altora, suntem frați de sânge cu italienii. În Italia au existat manifestări de extremism îndreptate împotriva comunităților de romi, uneori cu efecte tragice. Ceea ce i-a îngrijorat pe mulți dintre concetățenii noștri nu a fost soarta acestora sau dovada că fascismul este încă viu, că nu este istorie; nu am remarcat nici o solidaritate cu alt cetățean român aflat în situație de risc.

În schimb, unii manifestau o adevărată furie la ideea că noi, românii, am putea fi puși în aceeași oală cu ei, romii. Principala problemă era să marcăm diferența dintre noi și ei, „țiganiii împruțiți”, ca să-l cităm pe primul om în stat... „Vinovații” erau doar ei.

Soluționarea problemelor proprii și comune, împărțirea echitabilă a venitului în societate, educația, participarea tuturor la decizie în cunoștință de cauză, lipsa unor proiecte care să dea sens vieții aici, în țară, ne îngrijorează mai puțin...

Joi, irlandezii au respins prin referendum ***Tratatul de la Lisabona***; pentru intrarea sa în vigoare la 1 ianuarie 2009 era necesară ratificarea unanimă. ***Politica fricii*** contra ***politica speranței***, din păcate, scorul 1-0...

Post Scriptum

Săptămâna 9-12 iunie a fost săptămâna rezervată dezbaterilor în grupurile politice. Grupul Socialist, din care fac parte, și-a ținut lucrările la Napoli. Coordonarea acțiunilor cu opoziția italiană, Uniunea Mediteraneană, gestionarea deșeurilor și gestionarea conflictelor rasiale și interetnice au fost pe agenda întâlnirilor plenare.

Delegațiile româna și italiană au semnat o declarație comună de acțiune împotriva rasismului, xenofobiei și actelor de violență care se fac pe această bază.

Cronica Română, iunie 2008

Moraliști în lumea fără morală

Aderarea României și integrarea ei în Uniunea Europeană sunt două lucruri diferite; acest lucru era evident pentru oricine. Toți am fost conștienți că este nevoie să se scurgă un timp până când asperitățile din relațiile noastre cu celelalte state membre se vor atenua.

Din păcate, în loc să scadă, distanța până la o Românie europeană, nu doar geografic ci și social și valoric, se mărește pe zi ce trece. Ne îndreptăm cu tot elanul spre o societate a omului care nu contează nici cât negru sub unghie, condusă de prejudecăți milenare, aproape obscurantistă și falsă.

Spiritul critic, atât de necesar pentru sănătatea unei societăți, coboară la nivelul bârfei comune iar criticul, ca personaj, a dispărut total; în locul lui, o haită de lupi moraliști ne invadează existența. Nici nu ar fi atât de periculos ceea ce se întâmplă dacă invazia nu s-ar petrece prin ecranele televizoarelor...

Trebuie să mărturisesc că fac parte din categoria, pe cale de dispariție, a idealiştilor. Cu

douăzeci de ani în urmă speram o altă lume – în care fiecare să conteze, bazată pe respectul pentru existența fiecăruia, o lume solidară și cu o diferență ceva mai mică între valorile declarate și realitățile cotidiene.

Nu speram să devin bogată. Nici astăzi nu consider că cel mai important drept încălcat în societatea defunctă este dreptul la proprietate privată; despre funcțiile acesteia am dubiile mele; cred că din motive de logică – la aceeași cantitate de împărțit, dacă unul se îmbogățește, altul sărăcește...

Revolta cea mai puternică, de atunci și de acum, este cea împotriva încălcării permanente a unui drept mai important decât oricare altul – dreptul la intimitate, dreptul de a păstra un spațiu care este doar al tău, atât timp cât nu faci nici un rău celorlalți.

Cooperativa „ochiul și timpanul” instituționalizase privitul pe gaura cheii. Era însă o activitate discretă, individuală, cu informațiile folosite în relații „bilaterale”; exista o recunoaștere implicită că așa ceva nu se face, că este o încălcare a unui drept și că doar împrejurările scuză mijloacele...

Astăzi, activitatea este publică, generalizată și însoțită de un alai de acuzații pe care

moraliștii de profesie le debitează de pe ecranele televizoarelor.

Tot ceea ce are legătura cu sexul se vinde foarte bine. Că este poate cel mai intim, mai personal aspect al existenței cuiva, nu interesează pe nimeni. Că un spectacol mediatic cu fragmente din viața sexuală a cuiva poate afecta profund persoana respectivă, este un fapt absolut minor.

Aceiași chibiți de fotbal de cu un ceas înainte, plini de pudori pe care doar frustrările le pot explica și făcând acuzații deloc explicabile, au tocat în public o zi întreagă, pe un post de știri, aspecte din viața sexuală a unui cuplu de tineri, căsătoriți și anonimi.

Anonimi doar în sensul că nu erau persoane publice, despre care se crede că nu ar mai trebui să aibă nici un dram de intimitate. În celălalt sens, ni s-au oferit suficiente informații pentru ca toți cei interesați să știe despre cine este vorba.

Pornografie! Curată pornografie! așa strigau moraliștii noștri. Cum îndrăznește să mai trăiască pe lume și să-și facă onest meseria cine face așa ceva!

Aveau dreptate dar greșeau „adrisantul”. Diferența dintre a face dragoste și pornografie nu stă în pozițiile pe care, neavând permisiunea

să ni le arate, comentatorii noștri de doi bani ni le sugerau. Pornografia, în sensul cel mai propriu, se referă la a folosi imaginile ca să faci spectacol de televiziune; a spune orice pe post pentru bani și audiență, fără considerație pentru ceilalți, asta urâtește lumea și este imoral. Cei doi tineri făceau doar sex; din câte știm, nu este nici ilegal nici imoral. În orice țară europeană ca valori, comentatorii noștri ar fi dispărut de pe ecran; în a noastră, sunt considerați floarea spiritualității...

Am organizat în această săptămână la Bruxelles o audiere publică, cu părțile interesate și specialiști, referitoare la siguranța jucăriilor. Suntem în curs de modificare a existentei directive; intenția este de a diminua riscul ca un accident nedorit în timpul jocului să întristeze sau distrugă copilăria cuiva. De-a lungul timpului au avut loc numeroase asemenea întâmplări, unele cu final tragic.

Acasă, o copilă de unsprezece ani, victimă a abuzului sexual în familie, are copilăria descompusă în pixeli pe ecranele acelorași televizoare care, cu mare “discreție” și în „respectul” legii, nu-i arată chipul; îi arată în schimb burta, spre încântarea pedofililor și voyeuristilor. Titlul mare – avort la unsprezece

ani. Sufletul copilei, dreptul ei la copilărie, violul, părinții, nimic nu contează.

Ministrul sănătății se întreabă cu mare îngrijorare ce se va întâmpla cu avortonul, dacă avortează. Ar putea fi viu, ne spune domnul ministru economist. Cum este afectată fetița, care sigur e vie și conștientă, de discuția degradantă de pe ecran nu se întreabă nimeni. Unii știu deja – trebuie să se mute din satul unde trăiește; blamul o va urmări toată viața în mica ei comunitate.

Moraliștii de sâmbătă după amiază au plan de bătut câmpii. De fapt, nu bat câmpii deloc. Ei reflectă perfect starea unei societăți care nu se regăsește pe sine. Rapoartele cu privire la politicile de egalitate și antidiscriminare în Uniune, votate în comisiile Parlamentului European zilele trecute, arată regrese semnificative în multe aspecte și progrese slabe în altele. Din păcate, România continuă să alimenteze regresele...

Cronica Română, iunie 2008

Lecția de dez-manipulare

Pescarii blochează circulația în Bruxelles. Nu avem timp să ieșim din clădire. Agenda Parlamentului este încărcată. Pescuitul ilegal; să-l mai interzicem o dată! Separarea patrimonială între transportator și producători în energie; unii o doresc cu înverșunare; nu sunt deloc convinsă că folosește la ceva; nu sunt singura. Traficul de mărfuri; prea puțin. Traficul de persoane; prea mult. Țările sărace solicită să facem ceva; celelalte solicită și ele; se face ce zic celelalte. Politica de securitate comună. Politica la Marea Mediterană. Politica la Atlantic.

Am o mare dilemă. Cum nu vreau să fac o cronică istorică ci una subiectivă și critică, trebuie să aleg din temele săptămânii parlamentare europene iar sarcina este cu adevărat dificilă...

Mă opresc la poziția adoptată de Parlamentul European cu privire la relațiile

transatlantice. Relațiile transatlantice înseamnă relațiile cu Statele Unite; politica și geografia nu înțeleg la fel Atlanticul. Oceanul politic nu este de la Nord la Sud ci ține doar de la Nord la Nord. S-au exprimat poziții echilibrate, poziții constructive, poziții critice, poziții apologetice.

Peste toate acestea, un mesaj aproape subliminal se făcea auzit. Conflictul dintre valorile noastre și valorile pe care unele administrații americane le-au promovat există dar nu contează prea mult.

Putem ignora că 182 de state au ratificat Protocolul de la Kyoto asupra schimbărilor climatice iar SUA refuză. Ocolim faptul că pedeapsa cu moartea, pentru care atâtea state sunt puse la zid, se practică încă în multe state americane.

Centrele de detenție de la Guantanamo și cruzimea torturii, războiul din Irak, toate există dar, în ciuda existenței lor, trebuie să ne unim forțele împotriva terorismului, trebuie să facem front comun în fața noii sfidări, celui mai mare rău al secolului.

Nu am înțeles niciodată ce are terorismul nou. Întreaga istorie a umanității este o istorie a terorii pe care statele o administrău

cetățenilor altor state sau propriilor cetățeni, după caz. Istoria umanității este istoria războaielor, răscoalelor, cruciadelor, revoluțiilor sau a represiunii brutale cotidiene; este plină de morți, sânge, refugiați și localități rase din temelii.

Singura schimbare semnificativă în timpul din urmă ar fi o anume privatizare a terorii organizate; statele încep să piardă monopolul care de milenii le-a garantat controlul asupra terorii. Piața liberă furnizează armament tuturor, fără a face discriminare între armata americana și Al Qaida. Se vede că teoria centrată pe idealizarea pieții libere și proprietății private are riscurile sale... În rest, nimic nou sub soare.

Argumentele care fac din terorism cea mai mare amenințare la adresa civilizației noastre par și mai fragile. Excludem teroarea pe care niște trupe, inclusiv europene și inclusiv românești, o exercită asupra unor irakieni, afgani, etc. Nimeni nu se gândește la ea atunci când vorbim de terorism. Celălalt terorism, privat, nu a făcut nici o victimă în Europa anul trecut ceea ce este foarte bine. Nimeni nu-i regretă absența.

În schimb, peste 90 000 de femei își pierd viața în Uniunea Europeană ca urmare a cancerului la sân în fiecare an. Vorbim de o boală ce poate fi tratată dacă este depistată la timp! Aceste femei sunt surorile, fiicele, mamele, partenerele cuiva. Moartea lor nu produce suficientă teroare pentru ca investiția în sănătate să devină o prioritate pretutindeni.

În aceeași Uniune Europeană, 100 000 de femei sunt traficate anual, cele mai multe intrând în mașinăria distrugătoare a rețelilor de proxeneți. Sclavia nu a fost încă abolită de facto pentru femei, uneori și pentru copii, în societatea care a transformat respectarea drepturilor omului într-o adevărată religie. Traficantul sechestrează persoane, le privează de libertate, le anihilează dreptul la viață demnă și sfidează autoritatea guvernelor potențând alte infracțiuni grave – violența, spălarea de bani, fraudă, evaziunea fiscală, crima organizată, prostituția...

Totuși, aceste realități nu sunt suficiente pentru a mobiliza statele la măsuri coordonate mai eficiente pentru a combate traficul de persoane. Doar șaptesprezece din cele peste patruzeci de state care au semnat ***Convenția Consiliului Europei pentru acțiune***

împotriva traficului de persoane au și ratificat-o. Măsurile concrete se lasă încă așteptate. Aceste femei sunt surorile, fiicele, partenerele cuiva. Soarta lor nu produce suficientă îngrijorare pentru ca să vedem în traficant un terorist.

3200 de copii au dispărut de acasă numai în România anul trecut. E mai mult decât victimele din 11 septembrie 2001. Traficul, răpirea, crima sau pur și simplu fuga dintr-un mediu violent sau total indiferent se numără printre cauze. Societatea nu pare terorizată de situație...

Este vorba de aceeași societate în care frica de teroriști a dus la paranoia și ridicol. Nu e voie cu lichide în avion. Desfășurăm semnificative forțe umane pentru a confisca pastele de dinți, loțiunile de ras, biberoanele copiilor, rujurile și... bomboanele umplute cu alcool.

Alcoolul este recunoscut, în sfârșit, drept pericol pentru societate; doar cantitatea și forma consumului nu sunt cele la care ne-am fi așteptat.

Nu știm dacă terorismul este sau nu răul secolului. Știm însă că frica a fost din totdeauna mijloc de control, supraveghere și

manipulare. Mai știm că Statele Unite au posibilitatea să-și impună voința prin copleșitoarea forță militară, chiar dacă nu totdeauna este eficientă.

China sau India se mișcă mai repede economic. Brazilia are suficiente resurse pentru a ocupa un loc pe scena lumii. Superioritatea Uniunii Europene vine din valorile care stau la baza construcției sale și care au transformat-o în reper pentru alte societăți. Dacă renunțăm la ele, ce ne mai

Cronica Română, iunie 2008

Inegalități profunde și zgomot de lighean

Populismul nu are culoare politică. Populismul nu are nici o culoare; face doar zgomot. Uneori este precum cântecul sirenelor și atunci e periculos. Mulți nu-i rezistă.

Susținut cu inteligență și argumentele adversarului, populismul lui Nicolas Sarkozy a obținut aplauze la scenă deschisă într-o sală mai mult sceptică în ceea ce-l privește. Unii, puțini, probabil că vor beneficia mai mult în timpul ***Președinției franceze***, pentru restul, programul nu anunță zorii unei noi epoci de bunăstare.

Alteori, populismul sună însă doar ca o oală goală; nici ecou nu produce. Politica românească îmi pare din ce în ce mai mult o orchestră de percuție în care ligheanul este instrumentul favorit. Aproape fără excepție, se folosește nevinovatul obiect de uz casnic pentru a bate darabana. Nu mai convinge pe nimeni,

nu mai generează nici o iluzie. Din păcate, nici măcar un ritm susținut nu ține.

Societatea românească suferă în acest moment de o mare lipsă – îi lipsește o viziune a viitorului. Îi lipsește și o viziune clară asupra prezentului. În mod fatal, imaginile cu care operăm despre ceea ce se întâmplă sunt parțiale, superficiale și adesea false.

Universitățile și institutele de cercetare sociologică nu mai cercetează fenomenele sociale; promovează elitisme sau fac barometre de opinie.

Politicile publice, dacă putem numi politici publice măsurile disparate care sunt propuse cel mai adesea, par după ureche, fără fundament în realități. Sunt pe principiul acție-reacție, răspunsuri reflexe la evenimente curente sau la unele ce se anunță, cum ar fi alegerile...

Nu există nici un studiu serios asupra inegalităților crescânde din țara noastră. La televizor, uneori, se mai vorbește despre săraci și despre motivele sărăciei lor. Mult mai puțin se vorbește despre bogați și motivele bogăției lor.

Încotro ne îndreptăm? Cum va arăta România peste douăzeci de ani? Sunt întrebări la care s-ar pica examenul pe capete. Problema cea mai gravă este că aproape nimeni nu-și

pune problema. Politicienii jură cu mâna pe inimă că ei nu fac politică și sunt primii care scuipă în sân când e vorba să o facă. „Piei drace!”. Nu mă refer la codașii politicii ci la cei care, după criterii a căror esență îmi scapă adesea, sunt considerați fruntașii ei. Că spun adevărul, nu mă îndoiesc; ei chiar nu fac politică. Că așa ar trebui să stea lucrurile, am o mare îndoială.

La modul cel mai general, a face politică presupune a imagina și asuma proiectul unei lumi bazată pe un anume set de valori; mai înseamnă a elabora, a susține și aplica consecvent măsuri coerente pentru a transforma în realitate viziunea propusă.

Politicianul face regulile după care oamenii să poată conviețui pașnic, cât mai mult și cât mai fericiți, dacă este posibil. Pare o activitate destul de respectabilă și absolut necesară traiului comun.

Populismul a transformat-o în ceva inutil și aproape rușinos. Este preferabil să declari că practici prostituția — s-ar putea să stârnești interesul unora — decât să spui că ești politician. O asemenea mărturisire generează neîncredere.

Observ cu ochiul critic al intelectualului și cu cel autointerestat al politicianului. Vreau să știu de ce oscilăm între pasiuni politice oarbe și

indiferență păguboasă. Caut să aflu de ce, chiar și când nu ar fi cazul, oamenii sunt suspicioși cu privire la politicieni. Nu cred că e o atitudine fără fundament. Compar cu ce văd prin alte părți ale Europei sau aiurea.

Presupuneam că, indiferent de coloratura politică, colegii mei, politicienii români, au în comun acceptarea democrației drept cadru general al acțiunii politice; inclusiv credința în valorile democratice. Credeam că ezităările vin mai curând din nestăpânirea mijloacelor. Presupuneam greșit.

Pentru că să aibă încredere autentică în ceea ce-i propune un politician, nu în carisma să prefabricată de specialiști, cetățeanul trebuie să se simtă recunoscut, respectat ca egal.

Aceasta a fost prima impresie plăcută la Parlamentul European, cu trei ani în urmă. Atitudinea marilor politicieni europeni cu care, pentru prima dată, veneam în contact era deschisă, directă, fără nimic care să sugereze o concesie pe care ți-o face prin faptul că te ia în seamă. M-am simțit, din prima clipă, tratată ca un egal.

Românii, politicieni sau nu, nu au învățat încă să trăiască egalitatea ca pe un act cotidian. Nu cred în egalitate. Teza „democrației” românești este că suntem inegali. Dreapta se

străduiește din răspuțeri să justifice inegalitatea și să o adâncească prin măsuri politice și economice. Stânga vrea să o facă suportabilă. Ambele însă o acceptă. Vine de la natură sau de la societate dar este un destin pe care ar trebui să-l suportăm. În cel mai bun caz, uneori, se folosește o contradicție în termeni pentru a vorbi despre egalitate – „egalitatea de șanse”.

Sunt multe alte explicații pentru sunetul de lighean fără ecou pe care îl scoate politica românească. Pentru că încetează pentru o lună activitatea Parlamentului European poate că voi mai răscoli printre cauzele insatisfacției pe care cetățeanul și politicianul serios o resimt când vine vorba de politică. Boala diagnosticată corect are șanse mai mari de vindecare...

Cronica Română, iulie 2008

La locul faptei

Mă reîntorc la Bruxelles; doar în gând. Nu m-am obișnuit că nu mai sunt acolo, că e vacanță. Cred că politicienii - cei născuți, nu făcuți - rămân ceea ce sunt oriunde ar fi, reprezentanți ai unor cetățeni, legați de problemele pe care le au de rezolvat. Sau măcar capătă un soi de dependență; le vine greu să facă alte lucruri. Cred că este marea diferență dintre ei și funcționarii instituțiilor europene.

Pe funcționari, trebuie să o recunosc, am o pică fundamentală și întemeiată. Influențează decizia mai mult decât ar fi permis să o facă și nu răspund pentru consecințe în fața nimănui. S-au constituit într-o castă care știe să-și gestioneze foarte bine interesele.

Politicienii măcar își asumă riscul de a-și pierde poziția pentru ceea ce fac sau sunt expuși permanent privirii necruțătoare a opiniei publice. Sau supuși controlului parlamentar, se înțelege, când e vorba de executiv. Comisia

Europeană este în această situație; comisarii europeni pot plăti pentru faptele lor.

Din păcate, dacă o moțiune de cenzura împotriva Comisiei ar fi votată, unii ar plăti fără nicio vină; pentru simplul motiv că nu au făcut nimic. Adică nu au făcut nici un bine; răul produs de lipsa acțiunii este o altă problema...

7 iulie. Ora 22.30, Strasbourg, Sala SM5

Comisarul pentru muncă și probleme sociale îmi întărește impresia pe care de trei ani, de când sunt membră a Parlamentului European, nu a încetat să mi-o creeze. Face parte din categoria „nevinovaților”; ori nu știe, ori nu poate, ori nu vrea să facă ceva.

Astăzi ar trebui să dezminț afirmatiile mele. În sfârșit, Comisia a prezentat noul **Pachet social** și schimbăm primele opinii privind conținutul său.

Deputați, asistenți, reprezentanți ai sindicatelor europene și ai altor asociații active în domeniul social ocupă toate locurile din sala, destul de mare, unde se desfășoară întâlnirea; este un singur scaun liber. Mă așez fericită.

Cum sunt supleantă în *Comisia de muncă și probleme sociale*, nu am scaun rezervat; mi se aduce „eticheta” cu numele acolo unde găsesc un loc neocupat, între cele rezervate deja deputaților.

Colegii mei au un simț al datoriei care mă uimește și pe care îl admir. Nu prezența lor la ora târzie din noapte mă miră; suntem obișnuiți cu programul. Cei care iau cina la o terasă în oraș trebuie să se simtă însă cu mult mai bine. Strasbourgul e un oraș minunat.

Mă surprinde că încă mai pun întrebări. Deși ne apropiem de sfârșitul acestui mandat ei încă nu au obosit să pună întrebări la care nu primesc răspuns. Temele sunt arzătoare: aplicarea principiului plății egale pentru muncă de valoare egală, lucrătorii detașați în alte state membre și legea aplicabilă, contractele colective de muncă.

Directiva orizontală anti-discriminare s-a lăsat mult așteptată. Dintre obiectivele prioritare stabilite la Lisabona privind egalitatea între femei și bărbați câteva, foarte importante, țin de domeniul muncii – independența economică prin reducerea decalajului salarial, reconcilierea vieții private cu cea profesională, accesul pe piața muncii etc.

Întrebările se succed fără întrerupere. Clarificările sunt necesare. Aspectele concrete lipsesc. Alte prevederi așteptate lipsesc total. Răspunsurile sunt însă ca de obicei; când nu sunt absente, sunt vagi; mai mult justificări

despre faptul că nu se poate rezolva ceva decât decizii de a o face. Soluții, și mai puține.

Noile propuneri ale Comisiei Europene aduc totuși ameliorări minore legislației muncii; este adevărat. Numai că asta se întâmplă pe fondul unor lipsuri majore. Multe dintre ele vin din slaba voință politică a celui care coordonează domeniul. Este un comisar desemnat de socialiștii europeni, din păcate...

Când nu e bătută măr de Dreapta, Stânga politică recurge și la acte suicidare. În acest caz, actul nu a fost premeditat dar consecințele unui mandat fără progrese în plan social s-ar putea însă să se vadă. Mi-e teamă că vorbim de o stagnare care anunță deja regresul viitor.

Cronica Română, iulie 2008

Pentru ce ne-ați ales

Circa patruzeci de ani, educat, milionar prin efort și talent propriu - lucru absolut rar și remarcabil în țara noastră și aiurea - umblat prin lume, trăitor în România. Acesta este profilul celui care m-a determinat să scriu acest articol absolut școlăresc. De câtă școală avem însă nevoie pentru a construi a lume mai ca lumea! Ca lumea pe care ne-o dorim, vreau spun.

Personajul de care vorbesc mă întreabă într-o discuție, serios și curios, despre ce facem noi la Parlamentul European. Eu zic: „*Legi, ca tot parlamentul, ce să facem?! Regulamente, directive...*”. Imediat, urmează replica: „*Și se aplică și în România?!*”

Dacă întrebarea vine de la cineva precum cel din istoria mea - care nu e personaj inventat, vă garantez - imaginați-vă ce este în mintea celor care, urmând ceea ce au învățat

la școală, nu fac decât să-și apere „sărăcia și nevoile și neamul”...

Acesta este cel mai periculos vers din literatura română, după mine, pentru că induce ideea că e onorabil să aperi sărăcia; sărăcia trebuie combătută, nu apărută.

Măcar la fel de periculoasă este această lipsă de informare, ruptură, dezinteres față de cum funcționează societatea în care trăim. Un asemenea necesar interes nu e teoretic. În societate lucrurile nu se întâmplă; lucrurile *ni* se întâmplă. Adică viețile noastre sunt în discuție, nu vreun lucru îndepărtat și abstract.

De la 1 ianuarie 2007 Uniunea Europeană este și societatea noastră. O anumită parte a regulilor după care trăim, sau ar trebui să o facem, se decid la nivelul altor puteri decât până acum. Legislative sunt două – **Consiliul Uniunii Europene** și **Parlamentul European**.

Primul, numit pe scurt Consiliul, reprezintă voința statelor membre; membrii săi sunt miniștrii guvernelor din cele 27 state membre. România are 14 voturi în Consiliu pe care le folosește pentru a susține sau respinge o anumită decizie. Consiliul este

decident pentru toată legislația care este de competența Uniunii Europene.

Parlamentul European exprimă voința cetățenilor Uniunii. Cum știm prea bine, cetățenii au „prostul” obicei de a nu avea totdeauna aceleași interese și opinii cu guvernele lor; mai curând, situația este inversă.

Aceasta este instituția cu cea mai rapidă și puternică evoluție dintre toate instituțiile UE. Creat, la început, pentru a da aparență de democrație la o Uniune gândită ca un proiect tehnocratic, din 1979 este ales în mod direct de către cetățeni; este astfel singurul parlament multinațional din lume ales direct și pasul cel mai important făcut de adepții ideii că UE trebuie să se transforme într-o confederație.

Astăzi, decidem la egalitate cu Consiliul pentru circa 80% din legislația Europeană (ca într-un sistem parlamentar bicameral). Pentru restul, dăm aviz conform (adică putem să respingem dar nu putem modifica conținutul unei propuneri) sau ne exprimăm puncte de vedere. Două categorii de acte legislative au efecte directe asupra celor aproape jumătate

de miliard de locuitori: regulamentele și directivele.

Regulamentul are forța cea mai mare. Odată votat de Consiliu și Parlament, este publicat în Jurnalul Oficial al UE și devine obligatoriu, se aplică, în toate țările așa cum se prezintă. „Legea” care a stabilit plafonarea prețurilor la serviciile de telefonie mobilă în roaming a fost un asemenea regulament.

Directivele cuprind prevederi de o natură puțin mai generală și lasă loc fiecărui stat membru să le adapteze la situația proprie și să caute măsuri potrivite pentru implementare. Acestea necesită operația de transpunere în legislația națională, lucru pe care îl face parlamentul național din fiecare stat, în timpul prevăzut în textul directivei. De aplicare, pentru orice tip de decizie, sunt responsabile guvernele, sub supravegherea vigilentă a „executivului” comunitar, adică Comisia Europeană.

Parlamentul mai are și atribuții bugetare. Asta înseamnă că dezbate și hotărăște cum se cheltuiesc anual cei aproximativ 130 de miliarde de euro, care reprezintă Bugetul Uniunii Europene; de asemenea, exercită controlul asupra felului în care se cheltuiesc

sumele alocate, prin analiza execuției bugetare și votarea „descărcării de gestiune”.

Extrem de importantă este însă cea de a treia atribuție definitorie a Parlamentului European — funcția de control democratic asupra celorlalte instituții ale Uniunii și în special asupra Comisiei Europene.

Dăm votul de învestitură Comisiei, după audierea în comisiile de specialitate a comisarilor, adresăm întrebări și, la limită, putem depune moțiuni de cenzură împotriva Comisiei.

Această activitate poate preveni abaterile de la drumul democratic, transformarea Uniunii într-o entitate supusă voinței unor forțe obscure.

Europa, un concept foarte vag pentru mulți, nu este un dat. Ea se construiește zi de zi. Aceasta construcție poate să se facă în interesul câtorva mari companii care vor doar o piață „liberă”, pe care să o domine prin forța lor, sau în interesul cetățenilor.

Pentru a asigura echilibrul necesar, este obligatoriu să nu decidă cei vreo douăzeci de mii de birocrați europeni ce e bine sau ce nu e bine, ci cetățenii înșiși, prin reprezentanții lor. Din acest motiv ne-au ales și astfel suntem

organizați să lucrăm, adică pe grupuri politice, nu pe state.

Pe lângă faptul că e român, francez sau maltez, fiecare persoană se identifică pe sine ca salariat sau om de afaceri, iubitor de natură sau doritor doar să o exploateze, femeie sau bărbat... Fiecare deputat încearcă să apere interesele uneia dintre aceste categorii (sau a mai multor compatibile). Niciodată interesele tuturor. Aceasta e o minciună.

Iar în concluzie, da, dom' doctor, ceea ce decidem noi se aplică în toate statele membre, inclusiv în România. Cum se aplică și cu ce consecințe, vă rog, întrebați Guvernul!

Cronica Română, iulie 2008

Păpușă Barbie sau absentă

“Democrația-i democrație, dar nu și pentru căței!”, spunea odată - “realist” - un coleg.

Totuși, despre drepturile cățeilor cu toții am auzit vorbindu-se în ultimul timp destul de mult și argumentat; organizațiile care luptă pentru drepturile animalelor sunt o voce sonoră a societății civile. Din acest motiv suspectez faptul că ironicul meu coleg nu a vrut de fapt să spună “căței” ci “*Democrația-i democrație, dar nu și pentru femei!*”.

Deși se vorbește adesea despre marile progrese obținute pe drumul de la dictatură la democrație, realitatea noastră cotidiană dovedește că aceste progrese, dacă s-au produs, nu le privesc, în egală măsură, și pe ele.

Multe muncesc din greu în gospodării agricole, ca lucrători familiari neremunerați; munca lor nu este inclusă în PIB și nu oferă

nici un fel de protecție socială; în plus, pot fi considerate neproductive.

Ele fac, în ultimii ani, mai multă școală; aproximativ 55% dintre absolvenții de învățământ superior în acest an sunt femei. Domeniile pentru care se pregătesc oferă status social mai scăzut și bani mai puțini; funcțiile de conducere, chiar dacă ele sunt majoritare în ramură, sunt deținute mai mult de ei.

Drept urmare, decalajele salariale sunt mari; în cazul pensiilor ele sunt și mai mari pentru că diferența este accentuată de faptul că femeile întrerup mai des activitatea pentru a naște și crește copiii și astfel au contribuții mai mici.

Ele se îngrijesc de ceilalți - copii, soți, părinți în vârstă, rude bolnave - mai mult decât o fac ei. Îngrijirea este pe gratis, pentru că li se spune, dacă nu au slujbe remunerate, că sunt „în întreținere”. Conform *Codului familiei*, ea și el sunt egali, dar el apare drept “capul familiei” în toate statisticile, chiar dacă ea este singura care lucrează sau el mai figurează ca soț doar în acte... Ca să fie și ea considerată “cap” trebuie să renunțe la el - să fie celibatară, văduvă sau divorțată.

De regulă, ele sunt niște ființe anoste, cu prea mult simț al datoriei și mai puțin simț al aventurii, care ascultă mai mult decât vorbesc, care se ocupă de alții mai mult decât de sine, dau viață și pun suflet în toate. Și sunt aproape invizibile.

Cele care apar pe ecranele televizoarelor nu seamănă deloc cu mamele noastre și numai uneori sunt fiicele pe care am dori să le avem.

Cu certitudine nu sunt ca celelalte 99% dintre femei. Când apar drept “remarcabile”, au meserie de bărbat, comportament de bărbat și se neagă pe sine. Că sunt femeie nu are importanță, spun ele, ci competența.

E o mare și periculoasă minciună! Ierarhiile, mai ales în politică, sunt bazate pe putere, nu pe competență. Nici nu se spune ce fel de competențe ar fi necesare pentru a-i reprezenta pe alții ca să nu se observe că cei care dețin puterea nu le au totdeauna suficient.

În schimb, ei invocă des lipsa lor de abilitate în politică. Putem să acceptăm și că au puțină dreptate, dacă politică înseamnă circ mediatic, conflicte permanente, să te ocupi de

“probleme serioase” - precum instaurarea democrației cu tancul sau cum să faci serviciile secrete atât de secrete încât să nu le poată controla nimeni - și să nu discuți despre probleme “minore”; de exemplu, cum pot să supraviețuiască cei care au drept venit salariul minim pe economie sau o pensie de o sută lei sau cum se face că sunt incluse în „coșul minim zilnic” țigările dar este uitat detergentul...

Departe de a le fi avantajat, tranziția a multiplicat rolurile femeilor, făcându-le situația mai dificilă. În multe cazuri au devenit „și tată și mamă” pentru că au fost nevoite să preia toate responsabilitățile de la partenerii lor, plecați de acasă la muncă sau aiurea, uneori refugiați în alcool.

Creșe nu mai există, îngrijirea copiilor în regim privat este un lux. Implicarea socială și politică a femeilor este considerată redusă pentru că, în lumea noastră, a crește copiii, a îngriji bătrânii, a reproduce biologic și cultural societatea nu face parte din social și nu are relevanță politică (sic!).

După ce au fost sistematic neplătite pentru muncă - în timp ce bărbații au fost la fel de sistematic plătiți pentru a nu munci, așa cum

ne arată politica salariilor compensatorii în tranziție - s-au risipit prin Europa. Ca să poată trimite un ban acasă, s-au înstrăinat de politica de la televizor; pentru altfel de politică nu au în mod cronic timp și nici voință.

Întrucât, în mod repetat, nu au fost prezente pe agenda publică cu interesele lor mărunte - o educație mai bună pentru copii, medicamente accesibile pentru cei bătrâni, mai puțină violență și mai mult respect - au început ele însele să creadă că nu contează.

Cele care au crezut diferit au devenit victimele favorite ale politicii și țapii ei ispășitori. Ar trebui introdus echivalentul feminin, pentru că la noi, foarte frecvent, nu ei ci ele plătesc pentru greșelile tuturor.

Curățarea politicii românești de foștii colaboratori ai securității (că de securiști nici nu poate fi vorba) a început și pare că s-a și sfârșit cu niște remarcabile – în ciuda tuturor erorilor – femei.

Orice remaniere guvernamentală s-a făcut eliminând femeile din guvern. Culoarea politică nu este relevantă în acest caz deși actualul executiv a atins o performanță extrem de rară în lume, nu doar în Europa - nu are în componența sa nici o ministă.*

Politicile publice care să le privească pe femei și problemele lor sunt absente dar timpuri mai bune se anunță la orizont. În aceste condiții, citesc în presă că două foarte vizibile femei din „politica” românească își vor lansa câte o păpușă Barbie în această toamnă pentru a răspunde așteptărilor electoratului de toate vârstele. La soluția asta nu m-aș fi gândit...

Cronica Română, iulie 2008

*A fost nevoie de acuzarea și suspendarea din funcție a unui ministru suspectat de abuz în funcție pentru ca, în sfârșit, o femeie să ocupe și la noi o poziție ministerială; pentru scurtă vreme, pentru că vin alegerile...

Spectacol cu bani, muncă inutilă

Rememorez, ca activitate de vacanță, ce s-a mai petrecut în Parlamentul European în această jumătate de an și nu-mi amintesc evenimentele.

Evenimentul, prin natura lui, e rar, iese din ordinea lucrurilor, nu se petrece în fiecare zi; acesta este și motivul pentru care atrage atenția cronicarului sau devine știre de presă.

Activitatea parlamentarului nu e un eveniment. Se înțelege că nu ne referim la cei care fac atât de rar ceva încât, când se întâmplă, îl putem gândi ca atare. Istoria Franței a înregistrat - pe la începutul unei epoci care a produs multă lumină dar mai puțin săpun - următorul fapt: ***regele a făcut astăzi baie***. Parafrazând, se poate spune că există și printre noi unii despre care să se scrie într-un comunicat de presă: ***X a participat astăzi la lucrările comisiei sale***. Această situație este însă excepția, nu regula.

Cu certitudine că adoptarea unui regulament sau directive importante poate fi considerată un adevărat fapt istoric, demn de atenția mass media. Pentru asta însă e nevoie de doi, trei ani sau chiar mai mult, de muncă de detaliu, de negocieri complicate și mereu reluate, de consultări fără de număr ale părților interesate, de învățare cu creionul în mână a nu știu căror concepte, de studiere a nu știu câtor cărți și articole...

Inclusiv cei care sunt capabili să urmărească cu pasiune o partidă de șah care nu se mai termină s-ar plictisi dacă ar trebui să asculte toată epopeea lipsită de glorie a elaborării unui act legislativ. Victoriile, chiar importante în esență, sunt mici în aparență: schimbarea unui cuvânt într-un text, respingerea sau aprobarea unui amendament... Sărim în sus de bucurie, împreună cu asistenții, ca niște copii de grădiniță când se întâmplă să reușim.

Chiar și așa, munca noastră nu e spectacol. Spectacolul care se desfășoară în studiourile de televiziune reprezintă fața superficială, uneori inutilă și adesea periculoasă a politicii.

Munca noastră nu produce decât rareori rezultate concrete imediate, ca să te poți

lăuda. Uneori - asta este adevărat, de asemenea - poate să nu producă deloc rezultatele scontate. În plus, a împiedica răul – care se produce, de exemplu, prin abrogarea unei reguli bune - poate fi chiar mai valoros decât a face un bine nou. Acest lucru este întotdeauna ignorat, odată cu pericolul prin care s-a trecut...

Cel mai important este însă că rezultatul activității nu depinde doar de noi; depinde de cum reacționează cetățenii, de cum transpun și aplică guvernele, de eficiența sau lipsa de eficiență a tehnocraților de toate nivelurile și națiile; de „dragii” mei funcționari europeni, de exemplu...

Sunt unul dintre raportorii la *Bugetul Uniunii Europene 2009*, secțiunea referitoare la banii administrați direct de Comisia Europeană. Om serios fiind, pentru că și femeile sunt oameni, fac negocieri anticipate cu diversele direcții generale pentru a vedea în ce măsură prevederile din proiect corespund nevoilor reale. Un proiect drag sufletului comisiei mele - *Comisia pentru Piață Internă și Protecția Consumatorului* – este SOLVIT. SOLVIT este o rețea Europeană creată pentru a veni în sprijinul celor care au

probleme cu legislația aplicabilă pe piața internă – recunoașterea diplomelor, dreptul la studii, la muncă, dreptul de a presta servicii sau vinde bunuri în alt stat european decât cel în care un cetățean trăiește.

Serviciul este gratuit, ușor accesibil prin internet sau poșta și previne recurgerea la Curtea Europeană de Justiție; asta înseamnă că ar trebui să economisească timpul și banii cetățenilor și să prevină aglomerarea cu cazuri mărunte a justiției... Unde a funcționat, rezultatele au fost excelente. Totuși, cetățenii nu folosesc pe cât ar trebui această posibilitate pentru că prea puțini știu că ea există.

Analizez linia bugetară aferentă și observ că suma alocată este foarte modestă. Solicit prezența conducătorului instituției pentru a discuta o posibilă - de dorit, gândesc eu – suplimentare a fondurilor; măcar un proiect pan-european de promovare a rețelei ar fi util...

Vine imediat. Discutăm. Este foarte mulțumit de anul anterior. A cheltuit toți banii alocați; asta înseamnă că și-a atins obiectivele. Dar nu chiar, zic eu. Cetățenii nu prea știu că există. Nu ar fi bine să-i informați de asta?! Aflu că au deja un proiect pentru cinci state

selecționate în care să cerceteze dacă se poate face ceva pentru ameliorarea situației; doar posibilitatea, de data asta... Sunt însă douăzeci și șapte de state, zic eu. Cu restul ce se întâmplă?! Este discriminatoriu ca doar unii dintre cetățenii europeni să beneficieze de acest serviciu, întrucât știu că există, iar ceilalți să nu beneficieze pentru ca habar nu au.

În acest moment a venit răspunsul care m-a pus, ca politician, în față cu propria mea neputință și cu inutilitatea propriului efort: „*Nu putem să promovăm mai mult rețeaua pentru că dacă află cetățenii că existăm, vor începe să adreseze inclusiv întrebări și să ridice probleme care nu sunt de competența SOLVIT ci a altor instituții; în aceste condiții, activitatea ar fi îngreunată...*”

Era o prăpastie între obiectivul meu - o instituție care să servească cetățeanul - și obiectivul lui - un loc de muncă sigur și fără dureri de cap.

Dacă nimeni nu ar ști de SOLVIT, nimeni nu ar adresa întrebări; drept urmare, numărul de probleme soluționate ar fi zero. Pentru mine înseamnă eșec sută la sută. Pentru el succes total pentru că și numărul întrebărilor primite și rămase fără răspuns ar fi tot zero...

Eficiența ar fi maximă, după indicatorii săi de funcționar.

După asemenea experiențe - va garantez că aceasta nu a fost unica - mă întreb de fiecare dată cine i-o fi convins pe oameni că trebuie să aibă încredere în tehnocrați mai mult decât în politicieni; această prejudecată există. Cu certitudine, trebuie să fi fost niște politicieni. Întrebarea este însă „De ce?!” Este o problemă asupra căreia trebuie să reflectăm noi înșine. Nu este de competența SOLVIT...

Cronica Română, august 2008

Toți ne grăbim spre bătrânețe

Europa îmbătrânește. În 2050 ponderea celor de peste șaptezeci și cinci de ani va fi semnificativ mai ridicată decât în prezent; ponderea copiilor, mai mică. Se anticipează o criză a sistemelor de pensii, lipsa forței de muncă, schimbări în structura ocupațională...

Generațiile tinere și active privesc cu puțină iritare și ceva resentiment această problemă. Am remarcat deseori atitudinea, ca și cum ar fi apărut din senin o nedorită povară de dus. Bătrânii aceștia, pe lângă faptul că sunt inutili devin și din ce în ce mai numeroși...

O minoră dar semnificativă omisiune duce la reacția negativă. Bătrânii din 2050 sunt chiar cei tineri și activi astăzi, „nemuritorii” care au treizeci și cinci de ani și nu par îngrijorați de neplata contribuțiilor la asigurările sociale. Bătrânii împotriva cărora se revoltă unii pentru că solicită un leu în plus la pensie, părinții și bunicii noștri, vor fi plecat dintre noi până

atunci. Generatorii problemelor suntem chiar noi...

Întrebarea trebuie reformulată. Ce măsuri putem adopta astăzi pentru ca să nu devenim o povară prea grea pentru copiii și nepoții noștri?

Parlamentul European a luat serios în calcul „provocările demografice” într-un raport care a fost votat în vară. În căutarea de soluții, s-au organizat dezbateri aprinse, conferințe și audieri publice, s-au consultat specialiști. S-a dorit o concertare a pozițiilor grupurilor politice în vederea unei strategii pe termen lung...

Parlamentul nu a fost singurul care a manifestat interes. Până și România, adesea ruptă de problematica „Europeană”, a găzduit o conferință internațională dedicată temei; s-a bucurat de participare la cel mai înalt nivel – Președintele, membri ai guvernului.

Doar concluziile au fost puțin diferite pentru autoritățile române responsabile de elaborarea politicilor demografice. „Puțin” e un eufemism. Viziunea era catastrofică. Cauza, cu majusculă, a acestei nenorociri este natalitatea scăzută; femeile sunt responsabile de natalitate deci femeile sunt vinovate. Emanciparea femeilor face ca să nu mai aibă „cine șterge mucusii la copii” (citată din ministrul muncii care soluționa anticipată criza a forței de muncă

trimițând femeile la cratiță). Spectrul unei noi epoci de control politic asupra corpului femeii plutea în aer. Cele cincisprezece mii de femei care și-au pierdut viața din cauza unor avorturi ilegale în „anii de tristă amintire” nu fac parte din memoria decidenților noștri.

Cu mai puține prejudecăți și mai multă știință sociologică, concluziile Parlamentului European au fost diferite. Problema de care vorbim este rezultatul unui fapt fericit, în esența sa. Patru cincimi din „îmbătrânire” se datorează creșterii speranței de viață a cetățenilor europeni. Cu mici variații, situația e aceeași în toate țările Uniunii.

Fenomenul este ireversibil; doar dacă nu se elaborează politici publice care să aibă drept efect scurtarea duratei vieții. Ideea este absurdă. Deși dezinteresul pentru cei vârstnici sau pentru sănătate și cercetarea medicală al unor guverne lasă loc la îndoieli...

Rata fertilității poate fi sporită. Experiențele de succes s-au tradus în servicii de îngrijire pentru copii gratuite sau accesibile, locuințe pentru tineri, un viitor previzibil. Este evidentă și o diferență de atitudine. Dacă vrem mai mulți copii, orice copil trebuie să fie bine venit, primit cu bucurie. Concepția conservatoare despre familie este o piedică importantă. În Suedia, o

femeie naște în medie 2,1 copii; în Polonia, doar 1,2. Aviz „famiștiilor”!

Copiii mai numeroși sau porțile deschise migranților nu reprezintă totuși soluția; pentru simplul motiv că și ei îmbătrânesc și trăiesc mai mult... Ne rămâne doar să ne organizăm viața astfel încât să fim sănătoși și activi cât mai mult timp, să eliminăm ideea că bătrânețea este inutilă. La noi, o reconstruire a relațiilor deteriorate dintre generații ar fi, de asemenea, absolut necesară. Visul tinereții fără bătrânețe și al vieții fără de moarte este al tuturor...

Cronica Română, august 2008

Și mușii vorbesc uneori...

Parlamentul European este locul unde se aude vocea cetățenilor; a cetățenilor care au voce. Impresia generală, după trei ani de activitate, este că bogații vorbesc în parlament și vorbesc cu folos iar săracii tac sau vocea lor sună în gol. Când și când, se aud șoaapte în apărarea acestora; prea rare și prea slabe, totuși.

Inițiativa declarării ***Anului european de luptă împotriva sărăciei și excluderii sociale*** a generat lunile trecute, în sfârșit, o dezbatere serioasă cu privire la europenii săraci. Era târziu, în noapte; sărăcia nu e tema arzătoare pentru ordinea de zi ca să fie programată de dimineață...

Uniunea Europeană, o știm cu toți, reprezintă clubul celor mai bogate și civilizate țări; a celor mai echilibrat dezvoltate, de asemenea. Totuși, nu sunt atât de echilibrat dezvoltate din punct de vedere social pe cât am dori. Există încă un număr mare de europeni care trăiesc în sărăcie, incluzând sărăcia

absolută. Dacă deputații nu s-ar alege în funcție de populația fiecărei țări ci s-ar repartiza un număr pentru fiecare categorie socială, statul săracilor europeni ar avea în parlament mai multe locuri decât Germania...

Românii ar trebui să o știe mai mult decât oricare dintre ceilalți europeni pentru că în țara noastră exista procentul cel mai mare de săraci în rândul populației. Este o stare de fapt, nu o injurie. Uneori manifestăm o reticență aproape inexplicabilă de a accepta această realitate. Cei care nu acceptă problema, nu caută nici soluția, din păcate.

Adesea privim sărăcia ca pe o abstracție, un indicator statistic supărător pe care încercăm să-l calculăm și recalculăm diferit în fiecare an pentru a ne păcăli că am progresat mai mult decât simt cei afectați. Să ne păcălim pe noi sau să-i păcălim pe alții. Guvernanții vor să-i convingă pe cetățeni că au condus țara mai bine decât au făcut-o. Ca români, vrem să-i convingem pe alții că am scăpat de stigmat.

Sărăcia nu este însă nici număr, nici stigmat rușinos. Este un mod de viață care afectează oameni; în special femei și copii. Femeile, inclusiv cele angajate, întâmpină riscuri sporite pentru că sunt concentrate în sectoarele prost plătite, slab sindicalizate sau în sectorul

informal al economiei. Cum salariile se bazează pe capacitatea de negociere și pe forța de presiune asupra guvernelor sau patronatelor, ele pierd din start bătălia. În plus, constituie majoritatea familiilor monoparentale.

În Europa, unde de ani buni se vorbește despre pericolul schimbărilor demografice, de îmbătrânirea populației, de riscul prăbușirii sistemelor de pensii, 30% dintre copii trăiesc, de asemenea, în sărăcie.

Concluziile sunt mai mult decât evidente. Le-am tras în acea noapte târzie, când vocile săracilor s-au auzit și în Parlamentul European. În comparație cu alte țări ale lumii, în Uniunea Europeană nu putem vorbi de o lipsă de resurse ci doar de o împărțire deseori nedreaptă a acestora. În contradicție cu ceea ce uneori se vehiculează, săracii nu sunt săraci din vina lor ci a regulilor societății în care trăiesc.

Deseori se uită un lucru: sărăcia, ca și bogăția, se moștenesc. Moștenirea de care vorbim nu se măsoară doar în bani. Sărăcia economică a părinților favorizează sărăcia culturală a copiilor pentru că le limitează accesul educație. Cei săraci economic sunt săraci și politic pentru că au o slabă participare sau sunt excluși total de la decizie, sunt săraci social prin implicarea redusă în activitățile civice și izolare.

Accesul diferit la resurse creează inegalități mai profunde decât cele exprimate de puterea de cumpărare diferită.

Distanța care se menține între declarațiile politice și măsurile concrete conservă aceste inegalități și perpetuează excluderea. E un domeniu în care stânga Europeană mai are multe de făcut începând cu a fi vocea celor care nu pot să vorbească...

Cronica Română, august 2008

Cu arme și fără principii

Parlamentul European a reînceput săptămâna trecută activitatea dar nu s-au depănat amintiri de vacanță. Colegii care veniseră deja la muncă nu purtau urme de soare tropical. „Efectele de seră” ale activității desfășurate, ziua și noaptea, la lumina becului erau la locul lor, semn că paloarea a devenit cronică. Sau, mai probabil, doar că vacanța a fost prea scurtă...

Funcționarii arată mult mai odihniți și mai lenți. Intră greu în ritm... □ i a fost nevoie de ritm susținut pentru că era termenul limită pentru depunerea amendamentelor la **Bugetul 2009**. Ca de obicei, **Consiliul** a tăiat din sume așa că, aproape pentru fiecare linie bugetară, au fost necesare amendamente care să refacă prevederile proiectului inițial. Nimic spectaculos; doar cifre, linii, coloane și justificări... De ele depind însă multe proiecte și speranțe.

Dezbaterile au avut însă partea lor de tensiune, de dramatism chiar. Nici ridicolul nu a fost absent, în unele cazuri. A fost săptămâna albastră, adică dedicată reuniunilor din grupurile politice; s-a pregătit prima plenară a lunii septembrie...

În centrul discuțiilor ar fi trebuit să fie temele lăsate deschise la sfârșitul lui iulie – reglementările din telecomunicații, bugetul și noul pachet social. Nu a fost să fie așa, dovadă că nu a fost o vară ca oricare alta...

Prima înfruntare armată din istorie declanșată în aceeași zi cu deschiderea *Jocurilor Olimpice* a pus pe jar Uniunea Europeană; grupurile politice din Parlament nu au făcut excepție. Semnificațiile conflictului depășesc în gravitate extinderea sa regională. S-a vorbit, așadar, despre Georgia, despre Rusia și, mai ales, despre Uniunea Europeană. A fost prima dată, în ultimii ani, când inițiativa i-a aparținut în relațiile internaționale. Președinția Uniunii a propus un plan de încetare a confruntării sângeroase dintre părți și a avut succes.

Pentru a obține o soluție definitivă care să garanteze pacea în regiune drumul este însă lung. Războiul se face cu arme. Pacea, se obține și menține cu principii; cele ale dreptului internațional, în acest caz. Uniunea Europeană

și o mare parte a comunității internaționale, în general, sunt în corzi. Care drept să fie invocat și care principii?!

Doar cu câteva luni în urmă, multe state au recunoscut Kosovo - un stat unilateral declarat – în ciuda argumentelor prea bine cunoscute și avertismentelor de a nu o face.

Subtilele și alambicatele demonstrații privind diferențele dintre Kosovo și Osetia nu pot opri formularea unei întrebări: de ce este dreptul internațional pentru unii mumă iar pentru alții ciumă?! Nici nu pot opri Rusia să-și manifeste voința de mare putere sau chiar să abuzeze de ea...

Să o pedepsim! Insistența estonilor generează zâmbete amar-ironice. Majoritatea știe că nu dispunem de mijloacele de a o face, chiar dacă am decide că este rațional și necesar să aplicăm sancțiuni Rusiei considerând, foarte discutabil, că Georgia ar fi, victimă inocentă.

La sancțiuni economice, vulnerabili suntem noi; gazul și petrolul rus sunt momentan de neînlocuit. Politica energetică comună care să ne pună la adăpost de dependența externă se lasă încă așteptată. Încetarea dialogului politic este lipsită de sens pentru cei atașați ideii de a găsi soluții pașnice și durabile. Bineînțeles, dacă

nu vrem să mediem conflictul vorbind singuri, ca un șef de stat bine cunoscut nouă.

Olimpiadele antice opreau războaiele. În secolul trecut, războiul a oprit olimpiade. Acum s-au desfășurat amândouă. Olimpiada a fost cea mai bine organizată din istorie. Binele dintr-o parte nu anihilează însă răul din alta. În acest caz, pare că-l potențează. Succesul Chinei nu a căzut bine multora. O mare putere vine în forță. Rusia revine.

La Strasbourg, în august, plafonul hemiciclului de la Parlament s-a prăbușit parțial peste sala goală. Uniunea Europeană are nevoie de unitate și coerență maxime dacă nu vrea să se spună în viitor că acest accident minor a fost... un semn rău.

Cronica Română, august 2008

Urăsc realismul politic!

Am trăit un moment de profundă revoltă la începutul acestui an. Au fost multe dezbateri dificile în Grupul socialist; niciuna care să-mi creeze insatisfacția și tristețea pe care mi le-au generat dezbaterile despre recunoașterea Kosovo. Nu dezbaterile în sine. Ea a fost, așa putea spune, excelentă; intervenții multe; argumente și mai multe; concluzii individuale bazate pe valori și principii, în majoritatea lor.

Ceea ce m-a uimit a fost concluzia finală, după ore întregi de discuții. Noi, socialiștii, vom saluta declararea unilaterală a independenței și susține recunoașterea noului stat. Venea împotriva și părea luată în ciuda rațiunilor invocate până atunci de cei mai mulți. Așa voiau unii dintre lideri, "interesele de stat" au primat, a fost o greșeală de raționament?! Nici nu are importanță explicația. Mi-am amintit doar cu neplăcere de

situații similare petrecute acasă, la Camera Deputaților. Asemenea întâmplări reprezintă subminări periculoase ale spiritului democratic; când se petrec în parlament, sunt și mai grave. Până atunci, nu le observasem în grupul nostru de la Bruxelles; cred că lipsa lor fusese principalul argument care m-a făcut să prefer întotdeauna, fără ezitări, activitatea la Parlamentul European celei din țară.

Grupul s-a divizat efectiv. Nu e vorba de a vota cu inima îndoită o anume hotărâre chiar dacă nu ești total convins. Acest lucru e firesc; în ciuda valorilor comune, suntem totuși diferiți. A fost o ruptură reală. Liderii au exprimat niște opinii. Mulți dintre membri, opinii opuse. Socialiștii români s-au aflat printre cei din urmă.

Nu a fost doar în grupul nostru această atmosferă. Popularii au trecut prin momente similare. Diferitele delegații naționale s-au rupt în două ele însele. Uneori se mai întâmplă ca la un vot o delegație națională să facă notă discordantă față de grupul propriu pentru că țara din care vine are un interes particular în domeniul respectiv.

Am făcut-o și noi în privința raportului legat de activitățile ilegale ale CIA pe teritoriul

unor state europene. Am preferat să negăm faptele, ca și popularii români, considerând că e mai avantajos pentru imaginea țării. Că lucrurile chiar stăteau așa în acel caz, am dubiile mele.

În privința Kosovo a fost diferit; era o luptă între două concepții despre cum se face politica internațională, o bătălie între „realiștii” și „idealiștii” politici.

Realismul politic este din ce în ce mai frecvent întâlnit în politica mondială; traduc savant și derutant probabil pentru unii o expresie care în engleză sună mai sugestiv — ***real politics***. Este vorba de viziunea extrem-conservatoare în care interesul politic, militar sau economic al celui mai puternic înlocuiește principiul de drept. Argumente pentru a justifica o acțiune sau poziție se găsesc oricând; dacă nu există, pot fi inventate. Sofiștii erau mici copii în privința demonstrării adevărului contrariilor...

Adepții ***principiului lipsei de principii*** susțin că așa s-a întâmplat mereu iar istoria vine cu numeroase exemple în sprijinul lor. Aș fi însă tentată să afirm că administrațiile americane l-au transformat, în timpul din urmă, în regulă. Evident că, din păcate,

viziunea nu este absentă nici în politica europeană.

În cazul Kosovo, cei care considerau că este oportun pentru interesele lor să se recunoască noua entitate s-au deghizat în fundamentalisti ai drepturilor omului; alături de ei, ca întotdeauna, combăteau niște naivi și sinceri apărători ai acestora.

„*Idealiști*” se mai agață încă de ideea că principiile și valorile, dreptul internațional trebuie să fie apărate. Nu sunt puțini dar uneori sunt duplicitari; așa mi s-au părut atunci unii colegi. Am declarat-o public și scriind pe blog în ziua respectivă rândurile pe care le reproduc în continuare.

- Se întâmplă în istorie ca cetățenii să aibă de multe ori alte opinii decât statele în care trăiesc; ca reprezentanți ai acestor cetățeni este obligația noastră să le exprimăm și apărăm pozițiile, chiar atunci când sunt diferite de ale guvernelor lor; spun asta pentru că multe guverne europene au decis să recunoască independența unilateral declarată a regiunii kosovare.

- Nu există în istorie evenimente *sui generis*. Totul este un rezultat al trecutului și modifică viitorul. Ca legiuitori, putem stabili

regulile de respectat în viitor; este o naivitate însă să credem că putem controla realitatea și interzice tuturor agenților istoriei următoare să folosească Kosovo ca pe un precedent.

- Cine nu apără ***forța dreptului*** admite ***dreptul forței***! Recunoscând Kosovo aplicăm încă o lovitură - ultima!? - ordinii juridice postbelice și Organizației Națiunilor Unite.

- Pentru coerența noastră și pentru toți cei care gândesc pragmatic am o întrebare. Putem, la limită, accepta și renunțarea la principii dar o rațiune pentru asta trebuie să avem. Măcar una pragmatică. Eu nu o văd și, drept urmare, întreb - ***Qui prodest?***

*

În ziua deschiderii Jocurilor Olimpice, în Georgia, tensiunile generate de tendințele separatiste ale Osetiei degenerază în conflict armat intern; conflictul se internaționalizează imediat prin intervenția Rusiei. Războiul distruge vieți, bunuri și destine.

Dincolo de diferențe, Osetia de Sud și Kosovo sunt în aceeași situație. „Comunitatea internațională” critică azi ceea ce lauda ieri. Și

invers; președintele georgian este erou sau victimă, șeful sârbilor judecat la Haga...

În fapt însă, după Kosovo, suntem reduși la tăcere; putem inventa numeroase justificări dar ele vor rămâne vorbe-n vânt; așa cum au ajuns principiile noastre.

Urăsc realismul politic și nu găsesc nici o satisfacție când ajung să spun: „Nu v-am spus eu că așa o să se întâmple?!”

Cronica Română, august 2008

Secvențe europene

De la distanță, păreau aproape vii. Au populat parterul timp de o săptămână, aducând printre noi o lume deseori ignorată. Chipurile aveau în comun doar culoarea neagră a pielii. Grupul de tineri care a realizat aceste personaje, în mărime naturală, și-a atins scopul - să ilustreze diversitatea umană și culturală a unui continent pe care îl gândim, dacă o facem, drept omogen.

„*Săptămâna Africii*” la Parlamentul European a creat o atmosferă specială, colorată și sonoră, în toate spațiile de circulație. La cantină, am putut simți și gustul Africii. Dar în sălile de ședință, comisiile își desfășurau reuniunile mai curând nepăsătoare la problemele cu care africanii se confruntă. Multe dintre ele sunt moștenire a epocii coloniale. Țările dezvoltate nu sunt străine însă nici de alte probleme, mai recente...

Se lucrează pretutindeni. La o comisie, doi liberali votează împotriva propriei lor idei. Le

trecuse prin minte să ceară standardizarea încărcătoarelor de telefon. Dacă vi se pare o propunere minoră uitați-vă prin casă, să vedeți câte încărcătoare diferite există. Trăim într-o societate în care, de la puștimea de clasa primară până la străbunicii în cărje, fiecare are telefon mobil; cel puțin unul. Lucrul este evident chiar și în România. Pusă în practică, ideea ar fi realizat economie de resurse materiale, energie și bani. Comoditatea de a căra un singur încărcător și posibilitatea de a împrumuta unul de la oricine, la nevoie, sunt doar detalii...

Propunerea de a finanța o cercetare în acest sens a fost totuși respinsă; popularii și liberalii s-au dovedit, din nou, foarte uniți; cu inițiatorii în frunte. În entuziasmul generat de ideea lor deșteaptă, uitaseră din ce grup politic fac parte și ce interese reprezintă. Li s-a amintit probabil și, fără să miște în front, au aruncat proiectul la coș. Va mai sta probabil câțiva ani buni acolo până ce companiile producătoare vor considera că vânzarea încărcătoarelor aduce un profit prea mic ca să mai merite „efortul”...

Într-o altă reuniune se prezintă proiectul studiului care trebuie să fundamenteze „Strategia Europeană privind accesul populației rome pe piața muncii”. Pasiunea Drepteii este

foarte mică pentru temă. Un singur reprezentant rămâne în sală. Are interes. Nu pentru romi ci pentru modul în care aceștia sunt prezentați - o comunitate etnică discriminată căreia trebuie să i se garanteze anumite drepturi. Vânează imediat slăbiciunea și dezvoltă tema preferată – cea a drepturilor colective de care minoritățile etnice - altele decât cea romă, se înțelege - ar trebui să se bucure în statele în care trăiesc. Discursul îmi este cunoscut de acasă; și colegul...

Sunt îngrijorată de altceva. Aud că romii sunt o „minoritate transnațională”. Cinic vorbind, ei sunt ai nimănui chiar dacă, în număr diferit, trăiesc în fiecare țară. Totuși, doar cinci la sută sunt nomazi. În fapt, guvernele vor să paseze Uniunii Europene responsabilitatea pe care o au pentru acești cetățeni, în mare măsură defavorizați economic și cultural.

Un program și un fond european pentru romi sunt, cu certitudine, binevenite. Ele vor rămâne însă inutile dacă Statele Membre nu vor pune în practică programul sau folosi eficient banii alocați. Excluderea socială și discriminarea nu dispar printr-o directivă. Este nevoie de o schimbare profundă, de la bază. Schimbarea nu-i privește doar pe excluși sau discriminați, cum

ne este ușor să credem, ci și pe cei care-i exclud și discriminează pe alții.

Altfel, se repetă eroarea din campania anti-corupție; ea și-a propus să-i descopere – pe bună dreptate - pe marii corupți. A pierdut din vedere însă căutarea marilor corupători. Cine sunt ei?! Este o întrebare care l-ar fi redus la tăcere și pe vorbărețul purtător de cuvânt al comisarului Barrot, cel decretat „eroul” negativ al săptămânii trecute pentru declarațiile sale despre România. Sau credeți că nu?!

Cronica Română, septembrie 2008

Fără răvașe și fără plăcintă...

A trecut prima plenară în exil la... Bruxelles. Plafonul de la Strasbourg este încă în lucru. Dacă dorința celor care lucrează în turism și comercianților din regiune ar fi putut să-l repare, s-ar fi reparat instantaneu. Pierderile economice produse de lipsa noastră sunt pentru ei masive.

Pentru noi însă, doar câștiguri. Nu mai pierdem timp, nu mai cheltuim bani, nu mai avem sentimentul de nomad pe care ni-l dau „cantinele”, cutiile în care împachetăm, vinerea dinaintea plenarei, dosarele, materialele, cărțile și pantofii de schimb, pentru a le expedia la Strasbourg...

Ne temeam că dezbaterea despre Georgia, ca orice polemică de actualitate, va umbri prezentarea *Pachetului social* și va slăbi reacțiile opiniei publice. Ecouri puternice nu a avut dar nu a fost problema conflictului georgian cea care l-a umbrat. El însuși a fost doar umbra a ceea ce ne așteptam să fie.

Erau așteptate o directivă referitoare la drepturile fundamentale ale lucrătorilor, indiferent

de forma de angajare, o propunere de directivă privind serviciile de interes general, o alta privind contractul colectiv de muncă transfrontalier, revizuirea directivei privind detașarea lucrătorilor... Nimic din toate acestea. Foarte puțin substanțial, în schimb.

Un pachet legislativ este, sau așa am fost obișnuiți să credem, un ansamblu de propuneri care sunt coerente și se completează între ele; există o problemă ce trebuie rezolvată sau un obiectiv de atins; se propune un cadru legal general și totodată sunt stabilite instrumentele și, eventual, instituțiile necesare implementării noii legislații.

Propunerea Comisiei Europene este originală din acest punct de vedere. Dă aerul că a fost lansată mai curând ca să liniștească spiritele decât ca să rezolve problemele. Reunește documente fără nici o legătură între ele, cele mai multe nelegislative. Doar directiva privind serviciile de sănătate transfrontaliere aduce un spor real de valoare și vine să umple un gol de reglementare. Celelalte două nu vor schimba ceva esențial; și sunt doar trei directive printre aproape douăzeci de diverse comunicări și decizii...

Bine, dacă-i fără răvașe, adică surprize plăcute, să fie! Dar și fără plăcintă!? Cam așa ar trebui să traducem dezamăgirea celor care așteptau

Pachetul social ca pe plăcinta de la masa de sărbători.

Și s-a lăsat așteptat destul timp. Practic, suntem la sfârșitul mandatului Comisiei și al Parlamentului și nu a apărut nici o reglementare semnificativă în domeniul social până acum. Că ar fi fost necesar, nu trebuie să o mai spunem.

Cu argumentul globalizării care vine peste noi și al competitivității ca scop al vieții, s-au liberalizat sectoare economice și deschis piețe; Comisia s-a dovedit prolifică cu reglementările în această privință.

Companiile au început să migreze spre est; lucrătorii, spre vest. În acest climat care a creat nesiguranță și a fragilizat multe drepturi instituite era nevoie de un echilibru, de garanții care să păstreze, măcar parțial, ceea ce este numit cu mândrie încă modelul social european. Această nevoie rămâne.

La fel de prezentă este nevoia ca la declarațiile de bune intenții existente în multe dintre reglementări să adăugăm instrumente concrete de aplicare; și ele lipsesc.

Principiul remunerării egale la muncă de valoare egală este doar o frumoasă iluzie atât timp cât nu există un sistem științific de evaluare a muncii care să servească drept criteriu de comparație; în lipsa acestuia, salariile au la bază capacitatea de negociere și tradiția.

Cine nu are syndicate puternice care să facă presiune sau dacă munca sa a fost devalorizată prin tradiție, va suporta discriminarea salarială în continuare, în ciuda legislației existente.

Nu trebuie să înțelegem că toți membrii parlamentului au fost triști la prezentarea *Pachetului social*. La îngrijorarea Stângii s-a adăugat bucuria Drepteii. *Pachetul social* se pare că i-a fost pe plac...

Totuși, un alt moment al săptămânii a generat emoții pozitive în rândul tuturor. Păcat că asemenea emoții nu duc și la o acțiune pe măsură.

Oscar Arias Sanchez s-a adresat Parlamentului European. Este președintele primului stat din lume care, hotărând că trebuie să facă pace cu oamenii, și-a desființat prin constituție armata. Este vorba de Costa Rica.

Laureat al premiului Nobel pentru pace, cea dintre oameni, Oscar Arias este astăzi promotorul unei alte păci – pacea cu natura. A impresionat nu doar prin faptele sale ci printr-o calitate foarte rară între politicieni – păstra iluzia că lumea poate fi schimbată. „Europa vă urmează!” a răspuns Președintele Parlamentului. Adevărat, spun eu, dar nu prea de aproape...

Și a mai fost un moment de bucurie pe care nu a disimulat-o nimeni. A doua plenară din septembrie va fi tot la Bruxelles...

Ultima știre: parlamentele fac legi!

Proaste obiceiuri mai avem! Ori nu cunoaștem regulile funcționării democratice, ori ne lipsește dorința de le respecta. Mai curând, sunt adevărate ambele variante. Solicităm aleșilor să facă cu totul altceva decât ar trebui; mai mult, îi tragem la răspundere că nu fac ceea ce, de fapt, le este interzis să facă. Un deputat nu e bun când face legi conforme intereselor celor care l-au votat sau când promovează aceste interese în cadrul legal – de exemplu amendând proiectul de buget astfel încât să fie alocate fonduri pentru proiectele importante pentru cetățeni. Rareori este apreciat pentru controlul democratic pe care îl exercită asupra instituțiilor, prevenind sau dezvăluind abuzul de putere, risipa banului public...

Alta este așteptarea. I se cere să deschidă uși și să facă *rost*. La noi nu se cumpără, nu se finanțează, nu se împrumută sau obține ceva după planuri și lege; la noi se face rost. Mai trebuie să se strecoare avocățește printre legi

sau, direct, să le încalce. Ușile se deschid, se înțelege, cu capul. Corupția în forme umane și lanțul slăbiciunilor au asentimentul public. Să treci o lege nu e un succes. Nimeni nu are nevoie de ea. Are nevoie de cineva care să se descurce fără ea.

Sunt apreciate rețelele. Pe bună dreptate. Orice lege este nimic, în înfloritoarea noastră democrație, în fața indestructibilelor rețele. Valorile, obiectivele, planurile de perspectivă? Sunt cuvinte necunoscute. Etica în politică?! Cu o nonșalanță de invidiat, toți susțin că politicienii îl au drept mentor pe Machiavelli. Un singur lucru se omite. Machiavelismul era cheia de succes eventual pentru a stăpâni, nu principiu de acțiune democratică.

De ce aceasta lungă introducere?! Au început dezbaterile la directiva Europeană privind serviciile de sănătate transfrontaliere. În țară, nu ai cu cine discuta. Cum noi, „europenii”, suntem mai tot timpul departe de ușile miniștrilor și absenți din antecamera șefilor, ne transformăm într-un fel de extratereștri. Auzi minune! Solicităm definirea, prin dezbateri publice, a interesului pe care îl apărăm.

Mandatul nostru este reprezentativ; ne dă dreptul și libertatea să decidem cum credem

mai bine. Sunt însă situații în care e nevoie să împărțim această responsabilitate sau să găsim o confirmare a soluției; hotărârile sunt prea generale, prea importante și cu consecințe de lungă durată ca cel ce decide de unul singur să doarmă liniștit; ca în acest caz.

Sistemele de sănătate sunt organizate și finanțate autonom, de fiecare stat în parte. La noi, banii disponibili pentru serviciile către populație sunt limitați și invariabil insuficienți. Trebuie să stabilim condițiile în care mobilitatea pacienților și dreptul de a alege să îngrijești sănătatea oriunde în Uniune să nu submineze posibilitatea de a se bucura de o îngrijire medicală decentă la ei acasă a celor care nu sunt mobili și nu aleg; sau a celor care au nevoie de servicii de urgență, neplanificate.

Pericolul este simplu de detectat. Avem o populație polarizată social. O mică parte vor alege. Cei care au. Cei care nu au, doar culeg. Dacă mai rămâne ceva. Serviciile medicale de calitate din occident sunt mult mai scumpe. Sistemul de sănătate le va plăti. Resursele pentru îngrijirea de acasă se vor diminua. Avem experiența cu medicamentele de import; cu puțin zahăr sau colorant, costă de trei ori mai mult. Drept urmare, din aceiași bani, cumperi mult mai puțin. Și producătorii români au doar

de pierdut. După mult discutatul „brain drain” și actualul "hand drain", ne poate aștepta un „money drain” dinspre cei săraci spre cei bogați. Dar haiducia pe dos a devenit loc comun.

Negociez astăzi cu Nellie Kroes, comisarul pentru competiție, condițiile în care cei păgubiți prin practicarea ilegală de supraprețuri pot solicita despăgubire. Nu am garanția că în țară cineva apreciază că va câștiga un drept, dreptul de a recupera integral pierderea pe care au suferit-o când au fost păcăliți și obligați să accepte un suprapreț. Dar sunt raportoare și trebuie să îmi fac datoria. Datoria... Alt cuvânt dispărut din vocabular. Din păcate, nu vorbesc doar de politicieni...

Cronica Română, septembrie 2008

Fundamentați ai pieței, treziți-vă!

Lumea în care trăim a fost dominată, decenii la rând, de un fundamentalism mai puternic decât cel islamist, evreu sau creștin, mai puternic decât toate fundamentalismele religioase la un loc. Are tot un singur dumnezeu și tot atotputernic: **Sfânta Piață Liberă.**

Mesia lui, Milton Friedman, nu a fost încununat cu spini ci cu premiul Nobel pentru economie. Apostolii, cu miile, au ridicat altarele noii religii mai ales în universități. Zeci de promoții de fanatici ai pieței au ocupat, treptat, spațiul analizelor și deciziilor în economie și au devenit vocile cele mai puternice în arena politică. Alternativele posibile au fost eliminate. „**Libertatea de a alege**”* nu admitea și ereziile...

Imaginea și rolul statului în economie au fost puternic subminate. Acesta a trebuit să privatizeze ceea ce era al tuturor - serviciile publice, de exemplu - și să cedeze partea de decizie ce revenea politicianilor - stabilirea scopurilor - către experți; de la FMI și Banca Mondială, de preferință.

Concept elaborat de economiștii moderni, Piața a fost personificată și prezentată ca forță de neînvins. Temele ne sunt cunoscute până la saturație. Piața știe cel mai bine ce e necesar; ea distribuie rezultatele celor ce merită și orice alt tip de distribuție este imoral; ea este capabilă să se autodiagnosticeze și autoregleze.

Ideea a făcut bună pereche cu discursul dreptei despre dereglementare. Reglementările sunt inutile și chiar periculoase de vreme ce piața este și mai eficientă și mai umană; omul de piață s-a născut competitor și consumator și piața este spațiul său vital...

Toate reglementările erau inacceptabile, în fapt, cu excepția celor care trebuiau să transpună teoria în realitate. Realitatea arată o altă față; în loc de concurență perfectă și avantaje pentru consumator, tendință de concentrare a producției și distribuției precum și transformarea consumatorului din scop în mijloc. Au fost inventate mecanisme de supraveghere a pieței (întrebarea cine le-a inventat nu a fost nici pusă) și s-au interzis subvențiile și alte ajutoare de stat...

În ciuda acestora, și uneori din cauza lor, micilor producători nu le-a mers obligatoriu mai bine; transnaționalelor, da.

Ceea ce puținii economiști eretici care au reușit să se facă auziți în ultimele decenii au spus s-a întâmplat însă. Realitatea nu a vrut să se

modeleze după teorie. „Piața” nu s-a autoreglat. Doar apologeții ei au reușit să facă averi uriașe în detrimentul celor care astăzi își văd în pericol economiile, pensiile, casele, locurile de muncă...

În Statele Unite ale Americii, fanaticii neo-liberalismului s-au adunat și au decis că oalele sparte de cei bogați (deghizați sub conceptul opac de capital financiar) trebuie să fie plătite de cei săraci. Statul trebuie să intervină pentru a salva sistemul; bineînțeles, nu plătind ratele la bănci ale celor săraciți de amabila piață liberă ci preluând companiile falimentare ale celor bogați.

Sumele despre care se vorbește sunt fabuloase. Ele ne arată și pe pielea cui s-au făcut averile miliardarilor de dată recentă, acolo și aiurea – pe pielea celor ce muncesc dar nu știu că asta le asigură viitorul; ei continuă să întrețină iluzia că banii încredințați altora sunt cei ce produc. Mai cinic încă este că astăzi aceștia sunt puși să plătească a doua oară...

În Europa lucrurile sunt doar puțin diferite. Cu câțiva ani în urmă însă, un om politic și economist a început o campanie de promovare a reglementării pieței financiare; cu precădere, a fondurilor speculative și a acelor investiții care se fac cu un singur scop – maximizarea profiturilor companiei și a conducătorilor ei; fără responsabilitate socială, fără responsabilitate față

de mediu sau față de dezvoltarea durabilă a economiei în care se investește.

Cunoaștem procedeul prea bine. Se cumpără o companie cu o sumă mică. Se reduce personalul la o zecime. Se vând bucată cu bucată activele (utilaje, construcții, terenuri); dacă ce rămâne merge, este bine. În caz contrar, se decide delocalizarea spre zări îndepărtate...

Săptămâna trecută în Parlamentul European poartă numele lui Poul Nyrup Rasmussen. Curajul, încăpățânarea și capacitatea de a reuni pe cei care încă și-au păstrat realismul s-au concretizat. Raportul prin care se solicită reglementarea pieței financiare europene și se stabilesc principiile de bază ale acestui proces a obținut majoritatea absolută necesară pentru a obliga Comisia Europeană să ia măsuri.

Să sperăm doar că trezirea unor fanatici ai pieței, care în sfârșit s-au alăturat proiectului, să nu se fi produs prea târziu. Mă gândesc acum cu îngrijorare doar la riscurile pilonului doi de pensii; la noi, sistemul pensiilor obligatorii administrate privat nici nu a început să funcționeze...

Cronica Romană, septembrie 2008

Cum am prins democrația liberală cu ocaia mică

Legitimitatea de a pune în practică un program de guvernare vine, în regimurile democratice, din sprijinul majorității, obținut în alegeri libere și corecte. Majoritatea este înțeleasă strict tehnic – cincizeci la sută plus unu dintre voturile exprimate; merge și cu mai puțin dacă nu se opun ceilalți...

Faptul că absenteismul este uneori foarte ridicat și că, în realitate, o mică parte a cetățenilor decide pentru întreaga societate nu naște îndoieli majore în privința legitimității; a nu participa la alegeri este considerat un act de libertate.

Astfel se întâmplă în absolut toate situațiile în care votul celor mulți servește intereselor celor puțini, în care majoritatea acceptă cuminte ca o minoritate să impună regulile.

Atunci însă când – rareori se întâmplă – majoritatea decide să pună propriul interes în prim plan, lucrurile se schimbă radical. Este

difficil de imaginat la ce contorsiuni mentale se supun unii pentru a dovedi că ceea ce este nu este sau că alte reguli decât cele cu care ne-am obișnuit ar trebui să se aplice în cazul respectiv.

Votul trebuie să fie universal! Toți acceptă acest drept cât timp bogăția este privatizată iar politica este considerată ultima dintre activități.

„Marii democrați” își arată însă slăbiciunea convingerii de îndată ce omul de rând redescoperă că este cetățean, revalorizează politica, se organizează și reușește să câștige puterea.

Propunerea ca accesul la hrană, îngrijirea sănătății și educația să fie considerate drepturi de care fiecare să se bucure îl irită pe „democrat”. Ideea că nu există democrație fără o anume socializare a bogăției întrucât polarizarea economică excesivă o subminează, îl transformă pe marele democrat liberal în fascist deschis. Drept urmare, organizează o lovitură de stat.

Aprecierile de mai sus nu strălucesc prin originalitate. În schimb, în aceste zile le-am experimentat încă o dată adevărul de netăgăduit.

Delegațiile sunt în Parlamentul European printre organismele permanente, alături de *grupurile politice* și *comisiile de specialitate*. La prima

vedere, ele au trăsături comune cu ceea ce la noi sunt grupurile de prietenie cu alte țări. În practică, ele diferă.

Activitatea lor suplinește în mare măsură lipsa unei politici externe europene comune și, drept urmare, este mult mai intensă, continuă, bine organizată și constituie baza deciziilor privind adoptarea acordurilor de asociere, dezvoltarea programelor de cooperare etc.

Uneori, misiuni mai dificile trebuie duse la bun sfârșit; războaie, catastrofe naturale, lovituri de stat sau războaie civile încă se petrec, din păcate, pe pământ...

Cea mai delicată misiune a săptămânii trecute - „săptămâna de delegații” în calendarul parlamentului – a fost Bolivia, fără îndoială. Țara trece printr-un moment istoric. Timpurile se schimbă dar nu-și dau toți încă seama...

Bolivia diferă de celelalte țări latino americane prin faptul că are o populație de origine indigenă majoritară și o populație care trăiește sub limita de sărăcie, de asemenea majoritară. Cele două părți se suprapun dar nu sunt identice.

Cu aproape trei ani în urmă, o mișcare politică reprezentând interesele reunite ale celor două majorități a câștigat, democratic, alegerile.

Evo Morales a devenit primul președinte indigen din istoria Americii Latine.

Opoziția, formată din cei care au deținut mereu puterea politică și o dețin încă pe cea economică, a încercat totul pentru a bloca reformele pentru care Evo Morales a fost ales. Interesele economice autohtone și străine fac alianță cu rasismul. Este greu de acceptat un președinte de stânga; dar un indian *aymara* este deja exagerat...

Evo câștigă totuși, în august, referendumul revocatoriu cu 67,4% la o rată de participare între 80 și 90% în toată țara.

Ultima soluție, o contrarevoluție. Cum însă chiar și contrarevoluțiile necesită un sprijin popular masiv, s-a ales o altă cale, clasică în America Latină – o lovitură de stat. În departamentele mai bogate, declarate autonome, s-au ocupat, cu violență, instituțiile publice, aeroporturile, instalațiile prin care Bolivia exportă gazul. Mișcări de extremă dreaptă au acționat după rețetele cunoscute; un grup de țărani este masacrat în timpul unei manifestații.

Armata însă nu întoarce armele. Este unul dintre rarele cazuri când nu-i servește pe cei bogați. Tensiunea este maximă la mijlocul lui septembrie. Solidarizarea tuturor statelor latino-

americane cu guvernul de la La Paz duce la eșecul încercării. Nu și la o soluție a conflictului.

Guvernul deschide calea unui dialog; opoziția nu are altă cale. Uniunea Europeană este acceptată ca observator la negocieri. Reprezentanții permanenți ai Comisiei Europene și Troicii sunt încă acolo. Misiunea parlamentară s-a întors în această noapte. A fost greu dar cu folos.

De fiecare dată când revin din America Latină – e responsabilitatea mea în grup – trăiesc două sentimente contradictorii. Unul este puternic pozitiv. Am certitudinea, confirmată de realitate, că am putut să fiu utilă celor care aveau nevoie, că prezența noastră și pozițiile adoptate au servit la ceva. Celălalt e un sentiment de tristețe; cei care m-au ales, acasă, nu par să aibă în egală măsură nevoie de mine...

Cronica Română, octombrie 2008

Săracii miliardari și tăcerile vinovate

Bursa nu a fost niciodată barometrul bunăstării tuturor; a unora, cu certitudine, este. În mod evident însă, este semnalul crizei care-i va afecta pe toți. Dar nu așa cum ne era prezentat mai zilele trecute: „Săracii miliardari! Din cauza scăderii valorii acțiunilor averea lor se diminuează considerabil...”.

Lucrurile stau puțin invers. Săracii miliardari au creat și pus în circulație produse financiare cu grad ridicat de risc; în fapt, niște ficțiuni prin care au mobilizat bani. Mulți dintre acești bani erau bani muniți, economii pe care unii, conform dictonului bani albi pentru zile negre, le-au încredințat băncilor, fondurilor de investiții, societăților de asigurări, în speranța că vor face... pui.

Acești bani au finanțat, dar mai ales nu, activități productive. Indiferent de situație, s-au transformat însă în avere reală pentru „inventatorii” capitalului financiar și administratorii săi. Inteligența lor a constatat în a vinde valori virtuale și a cumpăra unele foarte

reale - colecții de artă, terenuri, construcții, avioane, mașini, iahturi...

Marea lor abilitate vine din a fi creat o lume paralelă cu lumea noastră, unde sunt magazinele lor, hotelurile lor, restaurantele lor. S-au autoexclus din societatea pe care o folosesc, fără scrupule, pentru a-și atinge interesele. Nu-i vedem decât rareori sau când îi vedem, vânați de paparazzi pentru revistele care vând iluzii, sunt un fel de zei...

Cum nu ne întâlnim la cumpărături cu ei, nu petrecem concediul (cei care au concediu) în aceleași stațiuni, nu-i tragem la răspundere pentru acțiunile și deciziilor lor. Nici nu credem că ar avea vreo responsabilitate în ceea ce ne privește. Dimpotrivă. Le apărăm interesele cu un elan demn de o cauză mai nobilă.

Statul trebuie să dea seama de felul în care se cheltuie banii publici întrucât provin din banii noștri, strigă cei care plătesc și cei care nu plătesc impozite... în acest scop s-au creat reglementări stricte privind utilizarea banilor, accesul la informații, transparență; bugetul central, ca și cele locale, sunt discutate și aprobate de organismele reprezentative pentru ca cetățeanul să aibă asigurat controlul.

Este foarte corect. Un mic detaliu s-a omis însă. Fiecare dintre „actorii” pieței financiare operează tot cu banii noștri dar sub semnul

secretului și fără nici o reglementare. Se ignoră că acționarii mici ai marilor companii își asumă doar riscuri dar nu exercită nici un drept; nici deponenții la o bancă sau asigurații la o societate.

Lucrurile se știu. Se știe foarte bine că membrii consiliilor de administrație ai companiilor falimentare încasează drepturi cumulate de sute de miliarde de dolari anual. S-a văzut cum planul de salvare propus de guvernul american includea, în versiunea inițială, plata enormelor drepturi financiare ale administratorilor responsabili de falimente... Săracii miliardari! Au avut înțelepciunea de a susține un stat care nu-i lasă la greu. Cel acuzat acum câteva luni de a fi provocat o pierdere de cinci miliarde de euro unui mare concern bancar european prin operațiuni speculative cu banii băncii a compărut în fața instanței.

Apărarea pare foarte simplă. El nu este decât un caz limită într-un sistem economic care a admis ca normale exact aceleași procedee; în plus, un sistem care nu este reglementat. Într-o lume fără legi este greu să condamni.

Am putea însă să ne trezim. Parlamentul european continuă să facă presiune politica pentru adoptarea unor reglementari care să prevină în viitor crizele financiare majore; să prevină, de asemenea, intervențiile pompieristice prin care statul capitalist încearcă să-i salveze pe

capitaliști utilizând bani de proveniență mult prea proletară...

Aceasta a fost dezbaterea principală a săptămânii trecute. Argumentele au fost diferite de la un grup politic la altul. Dreapta, apărătoare a proprietății private, s-a arătat speriată de faptul că vor fi mai puțini consumatori. Stânga a început să realizeze că tot răul a început în momentul în care ea a permis transformarea treptată a cetățeanului în consumator, atunci când nu s-a opus suficient ca „piața liberă” să înlocuiască „omul”.

E timpul pentru o reevaluare globală și radicală a lumii în care trăim și valorilor ei. Nici gândirea pozitivă, nici peticirea momentană nu sunt soluții durabile. Lucrurile trebuie spuse.

„Cuvintele pot construi și trata” a afirmat Ingrid Betancourt adresându-se Parlamentului. Era vorba de altceva și de același lucru. O stânga nouă și curajoasă se lasă așteptată. Să sperăm că nu prea mult timp...

Cronica Română, octombrie 2008

Păstrați profiturile Socializați pierderile!

S-au cutremurat bursele. Parlamentul European a dat avertismente! S-au mobilizat guvernele. Consiliul European s-a reunit. George Bush îi invită pe Sarkozy și Baroso, să pună împreună lumea la cale. Bancherii iau măsuri. În sfârșit, încă odată, regula de aur a capitalismului a fost aplicată: ***profiturile se privatizează, pierderile se socializează.***

Sub tensiunea momentului, întreținută de știrile care se succed cu rapiditatea pe care secolul nostru o permite, nu am avut timp să reflectăm nici pe cine salvăm, nici dacă mijloacele sunt adecvate. Important era să acționăm! Susținerea acestui fapt a fost quasi-unanimă.

Drept urmare, nimeni nu a întrebat cum este posibil să se oprească cu mijloace naționale, chiar și coordonate, o criză ale cărei cauze sunt supra-naționale(le). Pentru uzul neștiutorilor, topul primelor 100 de puteri

economice ale lumii a inclus, începând cu anul 2000, mai multe companii decât state. În 2007, cel puțin 33 de transnaționale aveau o cifră de afaceri anuală mult mai mare decât Produsul Intern Brut al României; din 150 entități ierarhizate în funcție de puterea economică 95 erau companii și doar 55 țări...

Criza financiară actuală nu s-a produs pe principiul dominoului, ca în trecut. Atunci, falimentul unor agenți economici importanți genera dificultăți în lanț pentru alți agenți, printre care și bănci, se pierdeau economiile populației și scădea cererea; drept urmare, alți actori își reduceau activitatea sau dădeau faliment etc...

Cauzele crizei actuale țin de constituirea unei alte economii, paralele - cea a marilor corporații transnaționale. Ea se sustrage reglementării și controlului statale și ascultă de propria și unica ei lege – cea a profitului maxim. Voci timide au pronunțat și la noi în aceste zile un cuvânt bine cunoscut prin alte părți – neoliberalism. Dacă liberalismul are de a face cu libera concurență și libera inițiativă, atunci ceea ce se întâmplă în economia mondială nu are nimic în comun cu liberalismul (nou sau vechi); are însă legătură cu concentrarea întregii puteri

economice și, pe cale de consecință și a celei politice, în mâinile a foarte puțini.

Nimeni nu s-a întrebat care mai este statutul actual al acelui articol din Tratatul Uniunii Europene care stabilește libera concurență drept principiu al pieței interne europene și interzice orice ajutor de stat. Fundamentalistii liberei concurențe, călăii subvențiilor și ajutoarelor de stat, în frunte cu Comisia Europeană, nu par deranjați de evenimente. Au suspendat indefinit articolul cu pricina.

Toți par dispuși astăzi să o parafrazeze pe Madeleine Albright care mărturisea odată, cu ceva nonșalanță și mult cinism, că în privința principiilor de drept internațional „... aplicăm soluția multilaterală (hotărâri ale ONU) când e posibil. În celelalte cazuri, acționăm după cum interesele naționale o dictează”. Doar că ar trebui înlocuit „interesele naționale” cu „interesele transnaționalelor”...

La Parlament, trei teme au concentrat (sau nu) atenția. Două zile am discutat, împreună cu colegi din parlamentele naționale, despre soarta serviciilor publice în Uniunea Europeană. Marele val al privatizărilor de succes, deși nimeni nu a specificat vreodată pentru cine era succesul, le-a făcut din ce în ce mai inaccesibile și nu în mod obligatoriu de mai bună calitate.

Violența asupra femeilor a fost un alt subiect important de pe agendă; era vorba de violența care se exercită în familia despre care se vorbește ca despre raiul pe pământ. Despre femei, bineînțeles că vorbeau doar femeile; bărbații nu participau la audierea publică. Doar vicepreședintele Comisiei Europene, Jacques Barrot, ne-a onorat cu două ore de moțăială și unele vagi promisiuni de armonizare la nivel comunitar a legislației referitoare la violența domestică.

Într-o altă sală vorbeau bătrânii; tot singuri. Despre rolul și condiția lor în societate. Studiile prezentate, pozițiile exprimate, erau foarte umane, interesante și utile deciziei politice. Se bucurau că s-au întâlnit – erau reprezentanți din multe țări europene – și că-și pot împărtăși problemele, că pot comunica la nivel înalt. Doar vreo doi deputați și câțiva asistenți îi ascultau.

Cine să se mai gândească în aceste zile la asemenea probleme „mărunte”?! Parafrazând din nou, sloganul acestor zile ar putea fi: ***Privatizați-vă necazurile! Socializarea lor ne irită.*** Avem probleme mai importante...

Cronica Română, octombrie 2008

Cioara vopsită nu se cheamă porumbel!

Marțea trecută. Opt dimineața. Străzile sunt blocate pe o rază care transformă în douăzeci și cinci cele cinci minute pe care le face mașina de obicei de la hotel la parlament. Pe clădirea Louise Weiss a apărut un obiect straniu ce pare că scrutează cerul; nu cred că era acolo mai înainte și nici că ar veghea să nu cadă ceva din înălțimi peste plafonul proaspăt reparat al sălii de plen. Suntem din nou la Strasbourg – parlamentarii, comisarii, consilierii, lobiștii, ca întotdeauna; aceiași.

Noutățile sunt doar plafonul și venirea lui Nicolas Sarkozy. Pentru plafon nu s-a adus nici un sobor de preoți și nu s-a făcut nici o inaugurare. Remarc discreția absolut firească și care nouă ne lipsește. Ne lipsește și mai mult un stat laic dar asta este o problemă diferită. Discreția momentului era însă interesată; orice discuție care s-ar deschide poate avea doar o singură concluzie – vrem ca Parlamentul

European să aibă un singur sediu; la Bruxelles. În Strasbourg, nimeni nu vrea asta...

Pentru vizita președintelui în exercițiu al Uniunii a fost destulă agitație în oraș; nu e prima dată când se întâmplă. Exceptând demonstrația de forță, nu înțeleg de ce ar avea nevoie de atâta securitate în propria țară și în prea pașnicul Strasbourg. Mă miră și că este numită „vizită” îndeplinirea unei obligații legale – aceea de a informa Parlamentul asupra concluziilor Consiliului European și a răspunde obiecțiilor și criticilor pe care acesta le poate exprima.

Peste aceste neînțelegeri putem trece; fac parte din retorică. Ceea ce mă îngrijorează cu adevărat este altceva. Reprezentanți ai stângii moderate s-au grăbit să salute planul de măsuri adoptat pentru salvarea pieței financiare ca pe o realizare din programul propriu iar discursul lui Sarkozy ca pe unul de stânga. Mai mult, și alte discursuri din partea dreaptă a sălii au fost apreciate ca... de stânga.

Ieri, Dreapta omagia piața liberă și dereglementarea pregătind, fără regret, înmormântarea statului numit de ea, cu dispreț, „asistențial”. Orice program social submina libertatea individului de a alege să moară de foame și, oricum, nu erau bani la buget...

Azi, ridică în slăvi cheltuirea banului public pentru măsuri economice excepționale de salvare a celor bogați, preamăresc intervenția rapidă a statelor în economie și tac chitic când e vorba de sursa sumelor uriașe necesare măsurilor de temperare a crizei. Statul asistențial nu-i mai supără dacă asistatul este marele capital!

Din compromisul de rezoluție la care s-a ajuns lipsește problema paradisurilor fiscale și a societăților fantomă; Dreapta s-a opus crunt.

În același timp, în bugetul pe 2009 nu se respectă promisiunile privind programul de combatere a foametei în țările sărace. Vorbesc de foametea actuală, nu de cea viitoare, foamete care ucide în lume un copil la fiecare 5 secunde. S-a solicitat un miliard de euro, nu o mie miliarde...

Este respinsă până și propunerea modestă de a oferi cetățeanului abilitățile necesare pentru a evita riscurile nejustificate pe piața financiară printr-un program educativ pan-european; era vorba doar de un milion de euro.

„La probleme globale trebuie soluții globale!” Declarația lui Nicolas Sarkozy sună într-adevăr bine la prima vedere. Forțele politice progresiste încearcă de mult timp să impună ideea de cooperare între state pentru

soluționarea problemelor majore – încălzirea climatică, distrugerea mediului natural, foametea, subdezvoltarea și fenomenele asociate - analfabetism, boli cronice, mortalitate infantilă și maternă; ideea responsabilității comune, de asemenea.

Faptul că unii susțin astăzi mijloacele intervenționiste ca pe o salvare nu trebuie însă să ne înșele. Scopurile sunt cu totul altele. Trebuie urgent salvate teoria fără fundament a piețelor libere care se autoreglează și capitalismul sălbatic. Problemele globale ale Drepteii sunt altele decât ale Stângii.

Se poate spune, pe bună dreptate poate, că în Uniunea Europeană capitalismul a fost deja domesticit, că nu seamănă cu cel american. Se poate reaminti că SUA nu au ratificat nici astăzi Protocolul de la Kyoto în timp ce noi avem un program solid privind schimbările climatice și energiile curate.

Din păcate, asta nu are nici o importanță atât timp cât capitalul financiar nu are naționalitate iar poluarea nu cunoaște granițe.

Cei care umblă cu cioara vopsită pot fi luați uneori drept papagali; ar fi o mare naivitate însă să-i credem porumbei...

Cronica Română, octombrie 2008

Un nou Bretton Woods! Imposibil

Avem nevoie de un nou Bretton Woods! Așa strigă toți, noii reformați ai Dreptei și vechii reformiști ai Stângii. Să reglementăm! Să folosim cheltuielile publice - adică bugetul - ca instrument de intervenție! Să dăm cezarului (a se citi statului) ceea ce a fost dintotdeauna al său – obligația de a ne salva dar și libertatea de a o face!

Milton Friedman, împreună cu întreg neoliberalismul, a fost coborât de pe soclul de unde a tronat în ultimii treizeci de ani. *Guru*-l economiștilor la putere și-a pierdut vocația. În mare grabă și cu onor, este înlocuit cu John Maynard Keynes, părintele intervenționismului și al Acordului de la Bretton Woods. Acordul prevedea dolar fix și convertibil în aur, convertibilitatea celorlalte monede în dolar, ratele de schimb fluctuante dar de manieră controlată.

Fondul Monetar Internațional a fost creat special pentru a sprijini țările în dificultate de plată și a menține fluctuația monedei (deci și inflația) în limitele acceptate. Acestui acord i se recunoaște, chiar dacă cu oarece întârziere,

meritul de a fi contribuit semnificativ la stabilitatea și înflorirea din primii douăzeci și cinci de ani de după război.

Numai că, detractorii de ieri / lăudătorii de azi ai lui Keynes, ori nu l-au citit, ori nu l-au înțeles; amândouă explicațiile sunt chiar mai probabile. Ceea ce încerca să facă Keynes prin măsurile sale era controlul mobilității capitalului financiar și respectiv, limitarea transformării lui în capital speculativ. Cel care reprezintă varianta non-revoluționară a analizei marxiste a economicului, vedea în această mobilitate cauza principală a crizelor așa cum vedea în fuga după bani doar de dragul lor, o boală, o degenerare psihică. Sistemul financiar trebuia să servească producția, nu să o stăpânească...

Aici este cuiul lui Pepelea! În 1971 președintele Richard Nixon, din rațiuni despre care ne putem imagina că își aveau sediul pe Wall Street, abandonează Acordul de la Bretton Woods; reprezenta o întrerupere mult prea lungă și pozitivă în mersul capitalismului imperialist.

Devalorizează dolarul și-i ridică convertibilitatea în aur. Reprezentanții finanțelor americane triumfă. Să lăsăm „economia” (adică băncile) să decidă! Acesta este noul discurs. Cine suportă pierderile când ei câștigă, e o problemă politică ce nu-i interesează pe bancheri...

Treptat, toate limitele în fața mobilității capitalului financiar au fost eliminate; astăzi, 90% din banii care circulă pe piețele mondiale nu au nimic de a face cu vânzarea/ cumpărarea de bunuri și servicii; sunt bani speculativi. FMI și-a trădat și el, de mult timp, vocația transformându-se în promotorul cel mai eficace al noului liberalism economic. Toate privatizările și liberalizările serviciilor publice în țările în curs de dezvoltare s-au făcut sub îndrumarea FMI și Băncii Mondiale. Dacă exista un fel de Robin Hood pe dos, adică unul ce ia de la săraci ca să dea la bogați, el s-a deghizat în directorul FMI de vreo două decenii cel puțin. Noul imperialism a fost și el re-botezat. Se numește globalizare.

După război, a fost totuși posibilă intervenția statelor și salvarea economiilor. De ce acest scepticism acum, când atâtea hotărâri și bune intenții vin de la Washington, unde tocmai s-a desfășurat întâlnirea G 20?! De ce nu, un nou Bretton Woods?!

Răspunsul e chiar globalizarea. O schimbare de esență a capitalismului s-a produs în ultimii treizeci de ani. Nu mai este imperialismul unei/unor națiuni, organizate ca state, exercitat asupra altor națiuni. Mulți dintre agenții istoriei lumii sunt astăzi companii transnaționale

înregistrate în țărișoare și insulițe fără nici o pretenție imperialistă.

Dar nimeni, dintre decidenți, nu are curajul să se atingă de paradisurile fiscale. Mijloacele statale, chiar și coordonate între ele, nu pot rezolva problemele supra-statale. Cine și cum poate controla supra-naționalele?! Aceasta este marea dificultate!

Comisarul Almunia a declarat deschis, în video-conferința de miercuri cu Grupul Socialist din PE, că problema limitării mobilității capitalului financiar nu se pune. Afirmatia este făcută în Uniunea Europeană, considerată deja hiper-reglementată de către „mediul de afaceri”; și de un socialist. Poziția celor de pe Wall Street trebuie să fie sălbatică. Capitalismul trebuie salvat! Din păcate, cetățeanul este tot mai mult un simplu consumator iar partidele de stânga par agenții de plasare a oamenilor pe funcții atunci când, din întâmplare, ajung la putere. Nu vă speriați însă! Ca de obicei, nu am dreptate...

Cronica Română, noiembrie, 2008

Europene și românești

De campanii este vorba; campanii electorale, se înțelege. De ce altceva s-ar putea vorbi în aceste zile când toți cei care au imagine, nici nu contează de ce fel, cred că au automat și conținut!?

În realitate, conținutul - valori, programe și alte nimicuri - nici nu contează. Important este să te vinzi bine; este o problemă de marketing. Iar ce merge la cârnați, merge și la deputați. Același public, aceleași reguli. Cârnații și candidații pot fi promovați inclusiv împreună. Candidatul este acceptat și numai în poză. Cârnații sunt preferați pe grătar...

Remarcați pe lângă ironia amară și un dram de nostalgie după inocentele campanii în care candidații stăteau de vorbă cu cetățenii - uneori și foarte serios - la un mic și o bere.

Astăzi lucrurile s-au schimbat. Avem vot uninominal. Candidații nu mai merg în echipă ca să prezinte programe politice. Nu mai fac promisiuni electorale. Nimeni nu i-ar crede.

Umblă de unii singuri - că de asta e uninominal - și negociază prețurile. Nu toți. Cei care au ceva de dat. Mai ales de la bugetul statului pentru că, oricum - liberalii totdeauna au spus-o - statul e prost administrator.

Din averea proprie nu e recomandat să se cheltuiască pentru că s-ar atenta la integritatea proprietății private. Curat neconstituțional! □ i neliberal! De la buget e mai simplu. Dacă se duce anticipat și cel de anul viitor, nu-i nici o pagubă. Anul viitor se trece în opoziție; vor fi alții la guvernare...

Opoziție, dar nu în stradă. Opoziția serioasă se face în parlament. Așa că, să supralicităm puțin! Merită! Bașca imunitatea! Când vin ceilalți își pun mâinile în cap și cheamă Curtea de Conturi, DNA-ul, ANI... Câte biserici mai trebuie!? Nu e legal?! Liberalismul este secular?! Fii serios, domnule, noi suntem români...

*

A doua zi după alegeri. Spre miezul nopții, în holul unui hotel. Cinci tineri, mai curând angajați decât clienți, fac politică în jurul unei mese. Pe uscat. Nu tu o berică, nu tu o țuiculiță, nimic. Eu trag cu urechea. Vorbesc despre cei cu care au votat în alegerile din ziua precedentă.

Întorc capul și văd patru indignări instantanee alături de o figură rușinată și spășită. Unul dintre indignați, se adresează cu reproș celui descoperit în flagrant delict de ignoranță: „*Cum ai putut să-l votezi pe X. Nu știi că s-a pronunțat împotriva comitetului european de întreprindere?!?*”

*

Nu am trecut de la pamflet la science-fiction. Întâmplarea chiar a avut loc și i-am fost martoră. Doar că nu e vorba de România. Era la Strasbourg, după primul tur al alegerilor prezidențiale trecute. Comparând situațiile, am știut că am dreptate, că știu de unde trebuie început.

Trăim în Europa și nu ne simțim europeni. Democrația noastră, cu toate eforturile pe care unii le-ar face, nu merge. Cei douăzeci de ani pentru a o construi expiră în curând. Indignarea inițială - „Ce pesimism! Brucan are o părere proastă depre români!” - se transformă în disperare. Nu și în acțiune.

Un lucru este ignorat cu interes și fără. Democrația este o mașinărie care funcționează cu... cetățeni; adică cu oameni care își cunosc drepturile și datoriile, care sunt capabili să-și definească interesele și să le apere, dacă sunt în

pericol. Și să voteze lucid, luând în calcul aceste interese.

Alegerile primare pentru desemnarea candidaților la alegerile parlamentare europene din 2009 s-au încheiat în majoritatea partidelor din țările democratice europene; se știe cine va candida și ce loc va avea pe listă; prin votul membrilor, nu prin voința arbitrară a șefilor.

Este o foarte bună măsură de prevedere. Până în iunie anul viitor, fiecare are timp să-și prezinte programul, inclusiv poziția referitoare la comitetul european de întreprindere...

Post Scriptum

Mergând contra curentului românesc, cred că avem nevoie de cetățeni adevărați pentru a avea politicieni buni. Ei se formează învățându-și drepturile. Despre cel menționat de muncitorii mei francezi vă voi spune ceva săptămâna viitoare. S-ar putea să vă intereseze dar, vă rog, nu-i întrebați pe candidații din aceste zile despre el!

Cronica Română, noiembrie 2008

Ne integrează realitatea!

În ziua nunții, mirele anunță că își rezervă dreptul de a-și invita amanta la cină acasă de două ori pe săptămână și de a-și petrece vacanța singur sau cu băieții. Imediat după, începe să se simtă frustrat. Se căsătorește omul și nu tu zâmbete la micul dejun, prăjitura preferată la prânz și mângâieri la cină... Este clar că soția nu mă merită!

Cam aceasta a fost maniera în care au decurs relațiile României cu Uniunea Europeană după recenta noastră aderare. Odată cu 1 ianuarie 2007, un naționalism anti-european, vocal dar gol de conținut, s-a auzit tot mai puternic în mediul politic. Criticile împotriva politicilor europene - mai mult sau mai puțin înțelese - au început după aderare, nu înainte, când se presupune că trebuia să reflectăm mai profund asupra deciziei de a ne alătura.

Sentimentul de discriminare a fost cultivat cu grijă. Întreaga legislație europeană în vigoare, chiar dacă datează de pe vremea când Uniunea

avea doar șase membri, a fost prezentată de unii drept conspirație la adresa României.

Tunelul la capătul căruia este luminița mult așteptată de români traversează Atlanticul. Tot binele și suportul ar ține de relațiile cu marele "licurici", de "securitatea" pe care ne-ar oferi-o. Presupunem că participarea noastră cu trupe alături de Statele Unite, cumpărarea de avioane militare F16 sau prezența soldaților americani are legătură cu securitatea sporită.

Toate acestea se petrec în contextul în care interesele de dezvoltare internă ale României sunt mult mai importante decât cele de securitate externă. Foamea și sărăcia sunt inamici actuali foarte concreți, nu posibili. De asemenea, întreaga istorie ne spune că războiul cu sărăcia poate fi câștigat, dacă se dorește; cât despre alte războaie, trebuie recunoscut că eliberarea nu a venit întotdeauna de la cine se aștepta românul.

Nu trebuie ignorat, de asemenea, că suportul concret – fondurile structurale și de coeziune – vine de la bugetul comunitar iar relațiile noastre economice sunt în proporție de cel puțin 70% în interiorul Uniunii.

Lunga introducere impune o concluzie - ca să fim acceptați într-un grup nou, dacă nu avem

aceleași realizări, trebuie să împărtășim măcar aceleași probleme.

Fără voia noastră, lucrurile par să se precipite în această direcție. Zilele trecute, liderul unei mari confederații sindicale susținea limitarea intrărilor pe piața românească a muncii drept măsură pentru atenuarea șomajului care se anunță. Cei ce lucrează afară încep să se întoarcă drept urmare a crizei. România se simte amenințată de lucrătorii din alte țări... Până mai ieri, era invers. Măsurile adoptate de alții, discriminări împotriva românilor...

Legislația privind comitetul european de întreprindere, de care aminteam în editorialul trecut, s-ar putea să se dovedească și ea utilă; chiar și pentru sindicate. Ea obligă transnaționalele să informeze și consulte angajații atunci când se decid restructurări ale activității. Până recent, restructurările din Vest păreau avantaje pentru Est. Numai că realitatea se schimbă repede iar legile, când se fac, se fac pentru mai mult timp.

Cronica Română, noiembrie 2008

Inversați întrebarea!

O săptămână derutantă în Parlamentul European. Nu este prima de acest fel și nu s-a petrecut nimic nou sau rău în instituție. Doar că oglindim, cu și fără voie, deruta generală. Mă gândesc la lipsa unei viziuni integratoare pentru realitatea pe care o trăim. Mă gândesc la nevoia de a formula explicit, măcar din când în când, supozițiile implicite ale deciziilor noastre.

Fiecare dezbatere din plen, urmată de votul în consecință, are o remarcabilă coerență internă; se pot reconstitui premisele, obiectivele, pozițiile divergente, motivele lor... Ce surpriză neplăcută însă, când comparăm dezbaterile și deciziile între ele! Semnele de inconsistență sunt evidente. Adesea, cei care vorbesc sunt aceiași; cei la care se referă, de asemenea. Cum să mai aibă viața noastră sens?!

Putem să comparăm Declarațiile Comisiei și Consiliului pe tema *Modificărilor demografice și consecințelor lor economico-sociale* cu celelalte poziții

adoptate săptămâna trecută și să le luăm ca pe un trist exemplu.

În sinteză, primele urmează modul deja tradițional de tratare a „problemei”. Am aflat că suntem în fața unei mari provocări. Trăim din ce în ce mai mult. Naștem, în medie, mai puțini copii. În viitor vom intra în criză de forță de muncă. Sistemele de asigurări sociale vor intra în criză de bani. Să sporim natalitatea! Să importăm oameni de la alții! Să muncim mai mult timp săptămânal și mai mulți ani din viață!

Se iau în considerare și politici concrete. În primul rând, trebuie adoptate măsuri de compatibilizare a muncii și vieții private, spune Consiliul. Afirmația este contrazisă însă în mod flagrant de poziția pe care o menține, în același timp, în privința *Directivei timpului de lucru*.

Această directivă este mărul discordiei din relațiile cu Parlamentul, în aceste zile; Consiliul dorește să mențină dreptul statelor membre de a nu respecta (*opt out*) directiva care prevede o limită maximă a timpului de lucru de 48 de ore săptămânal, calculate ca medie anuală. Fiecare să muncească cât dorește! E dreptul său la liberă alegere, zic guvernele. Parlamentul solicită condiții mult mai restrictive în folosirea acestui drept. Dacă fiecare poate, nu înseamnă că pot toți; nici că alegerea e „liberă”.

Argumentele noastre sunt cele ale realității. Rata de ocupare, în condiții normale, este încă destul de redusă iar în viitorul apropiat se întrevede o creștere a șomajului. Lipsa timpului necesar pentru a se ocupa de sine și de copii generează grave probleme. Stress-ul la locul de muncă produce tragedii, nu doar scăderea productivității.

Cât despre rata fertilității, cea mai mare o întâlnim în Franța celor 35 de ore săptămânal, nu în România, care susține desființarea oricăror limite superioare pentru săptămâna de lucru. Scorul Franța-România este 2,1 la 1,3 copii născuți, în medie, de o femeie, dovadă că nu pierdem doar la fotbal...

Femeile au, bineînțeles, un mare rol și responsabilitate, ni se spune. Numai că, a face un copil este cauza principală de discriminare pe piața muncii. Vrem să se nască mai mulți, dar 30% dintre copiii deja născuți trăiesc în condiții de sărăcie; în Uniunea Europeană.

În aceeași Uniune, multe state nu includ infertilitatea printre afecțiunile al căror tratament poate fi plătit din asigurările de sănătate. România se află, ca de obicei, la exemplele negative. A vrea un copil este considerat de statul român un moft pe care trebuie să și-l plătească doritorul...

Oricum, guvernele spun că este mai eficient decât să-i naștem, să-i importăm gata pregătiți și crescuți. Permisul de muncă în Uniune pentru specialiștii din țările terțe (*blue card*) seamănă cu furtul creierelor și va înrăutăți situația țărilor sărace?! În acest caz, trebuie să fim atenți să prezentăm acest import ca pe un favor pe care îl facem țărilor din care îi luăm; nu e nici o contradicție cu politica noastră de cooperare pentru dezvoltare. Doar o soluție de moment la problema demografică...

*

Explicația simplistă pentru atâtea contradicții ar fi reaua credință. Putem să suspectăm că, cel puțin într-unul dintre cazuri, cel care susține două lucruri care se contrazic atât de evident, minte sau nu crede în ceea ce spune. Ar fi și adevărată. Dar este mai mult decât asta. Este o inversare a scopurilor și mijloacelor de care mulți nici nu ne mai dăm seama. De grija profitului unora, nu observăm că întrebarea corectă este *Ce schimbări socio-economice trebuie făcute pentru a ne adapta realității pe care toți ne-am dorit-o?* Trăim mai mult!

Cronica Română, noiembrie 2008

Despre câți, câte, ce și cum

Fiecare face combinații și gândește aranjamente, unii visează la putere, alții anticipează coșmarul opoziției; toți au câștigat alegerile. Partidele se bat în statistici precum cavalerii medievali se băteau în săbii. Sau era vorba despre zmei?!

Trăiesc amara satisfacție de a fi fost una dintre puținele voci care au anticipat consecințele nedemocratice ale schimbării sistemului electoral. Nu vreau să spun că ele erau necunoscute celorlalți și doar puțini posedau secrete cunoaștere; afirm doar că au fost ignorate sau ocultate. În cele mai multe cazuri, acest lucru nu s-a făcut din rea intenție sau interese partizane. Explicația este mult mai simplă. Majoritatea nu a avut curajul de a se opune la curentul de opinie care fusese cu grijă orchestrat de câțiva prin mass media. Mesajul era de nerespins. Trebuie să votăm oameni! Îndoielnic era altceva; că până atunci s-ar fi votat câini sau alte animale...

Repartizarea aleatorie a mandatelor care s-a produs drept urmare a sintezei dintre dezavantajele sistemului majoritar și mecanismele sistemului proporțional reflectă totuși, fără intenție, ceva mai profund. Faptul că au primit mandate codașii și au fost eliminați fruntașii dă o imagine destul de fidelă a unei societăți căreia îi lipsesc reperele valorice și criteriile calitative.

Am văzut-o și în ultimele zile - oare a câta oară?! - când politicienii vorbeau despre lipsa de importanță a doctrinelor în alcătuirea programelor și alianțelor de guvernare. Ca la noi, la nimeni sau cineva vrea să-i păcălească pe români?! Cu certitudine, cel care o face nu folosește vreodată termenul "a păcăli". Probabil preferă mult mai elegantul "induce în eroare".

Socrate "inducea" adevărul în oameni prin întrebări meșteșugite capabile să-l transforme pe un tânăr sclav neinstruit în oponent al unui mare sofist. Maeștrii contemporani ai erorii sunt doar niște agenți de circulație neprofesioniști – te direcționează ca să ieși dintr-un blocaj doar pentru a intra în altul și mai mare.

După introducerea pe care nu puteam să o evit povestindu-vă cuminte ce s-a mai întâmplat la Parlamentul European, două mesaje foarte europene aș vrea totuși să transmit.

Programele de guvernare sunt – sau ar trebui să fie – concretizări ale unor valori și

doctrine, adaptate nevoilor momentului istoric. Programele electorale, de asemenea. Există soluții de dreapta și soluții de stânga la orice criză pentru că există explicații ale Drepte și explicații ale Stângii la orice criză. Există, de asemenea, obiective diferite urmărite de fiecare dintre ele și alte ierarhii ale priorităților. Marile coaliții implică, de regulă, concesii inacceptabile de o parte sau de alta; cel mai frecvent, Stânga cedează... Cine vorbește despre interesul național unic înainte de a-l fi definit explicit minte sau vrea să păcălească pe cineva.

Afirmația tranșantă are legătură cu alegerile europene care vor avea loc în iunie. Românii au făcut o eroare la alegerile trecute votând, aparent, neideologic. Dezechilibrul produs atunci între interesele majorității cetățenilor și reprezentarea excedentară a unei minorități dintre ei îl resimțim în PE zilnic; este necesar să nu repetăm eroarea și în viitor chiar dacă se va face la alcătuirea guvernului.

Mania victoriilor statistice este simptomatică pentru ignorarea valorilor doctrinare. Ea s-a extins și la evaluarea activității parlamentare europene. Pretutindeni o asemenea evaluare se face; cetățenii au nevoie să fie informați obiectiv despre ceea ce fac aleșii lor. Ceea ce servește însă drept criteriu este votul. Se

analizează cum a votat Stânga și respectiv Dreapta pe marile teme politice; se compară votul delegațiilor naționale și grupurilor politice trăgându-se concluzii cu privire la influența intereselor specifice ale unei țări sau alteia asupra apărării valorilor comune.

La noi lucrurile stau diferit; ori există suspiciunea că aleșii nu muncesc, ori nu putem trece dincolo de statistică (analiza cantitativă a unor indicatori mereu discutabili) și să apreciem calitativ conținutul activității politice. Cele două explicații nu se exclud.

Săptămâna trecută în Parlamentul European, pe lângă temele momentului și munca cea de toate zilele, delegațiile române din toate grupurile politice s-au ocupat cu numărutul; numărutul rapoartelor, intervențiilor, amendamentelor, etc. Informațiile erau necesare realizării unui studiu de evaluare a activității din primii doi ani de mandat. *Câți, câte* au fost prin excelență întrebările adresate.

Dacă nu învățăm urgent să întrebăm *ce* și *cum*, în scurt timp, o mare parte a românilor va putea să-și descrie viața utilizând acel splendid dar trist titlu de acum câțiva ani: AM ÎNFRÂNT!

Cronica Română, decembrie, 2008

Amintiri cu cravată roșie

Eram în clasa a doua; ce școlăriță mare! Aveam media zece; ce mândrie pe tata! Am mers la Iași, să primim cravata lângă statuia lui Alexandru Ioan Cuza; ce aventură pentru copii! Doar cineva născut la Ruginoasa, crescut cu umbra lui Cuza plimbându-se prin curtea școlii, poate înțelege că trăiam ceva precum o întâlnire de gradul trei...

După festivitate, am primit în dar o carte. Era *Crăiasa Zăpezii*. Amintirea ei am păstrat-o până la maturitate. Era acolo un băiețel căruia îi intrase în ochi un ciob rățăcit care îl făcea să vadă toate lucrurile deformate; și sufletul i se urâtise de toată hidoșenia pe care o descoperea în lume...

La puțină vreme, am început să port ochelari și toată viața am fost foarte atentă ca nu cumva să mi se întâmple acel accident și lumea mea frumoasă să-și schimbe înfățișarea...

Din 1973 până în '79 lumea mea a avut cravată roșie; era vie, veselă și se lega cu un inel de plastic. Cu ea am fost în prima mea tabără școlară, la Vulcanii Noroioși; eram uimiți să descoperim răceala lor de gheață în timp ce forfoteau. Nu știam încă ce înseamnă să fierbi la rece...

Pe lângă cravată, s-au adunat insignele de „Fruntaș la învățătură”, de premiant la „Cântarea României”, de nu mai țin minte ce... Parcă eram un general sovietic în retragere când, în clasa a cincea, am fost aleasă comandanta unității... Altă etapă, alte responsabilități.

Atunci am luat primul interviu din viață, învățând regulile democrației și comunicării, într-o altă tabără, pentru liderii de mâine. Cel supus tirului de întrebări era un mare poet, cunoscut de toată lumea. Eram moartă de emoție; am început prin a-l întreba cum se numește... Erau o mulțime de personalități acolo. Focul de tabără a fost fabulos. Ce poezii și cântece știau cei mari. Dar învățam și noi repede...

Am învățat să lucrăm în echipă, să împărțim sarcinile, să ne luăm în serios chiar și când era vorba de joacă. Am reușit să strâng

pumnii și să-mi depășesc dificultatea de a vorbi în public. Vreo doi ani am jucat pe Smărăndița popii în *Amintiri din copilărie*; ceilalți erau cu patru sau cinci ani mai mari. La acea vârstă însemna enorm. Am învățat să-i privesc drept egali mei și că trebuie să fiu privită la fel.

Sunt lucruri pe care nu le-am uitat; chiar și astăzi sunt momente în care mă surprind strângând pumnii înainte de a lua cuvântul...

*

M-am folosit deliberat aici de nostalgia, autentică, pe care o am față de copilărie; pentru contrast cu concluzia brutală pe care o voi trage.

Nu știu dacă acea perioadă a contribuit la faptul că sunt un om de stânga, ca o opțiune de viață, nu ca un fapt de oportunitate politică. Aș vrea să cred că m-a făcut măcar să iubesc roșul și să nu am nici un fel de complexe în a-mi asuma semnificația lui politică. Propunerea acestei dezbateri arată însă că încă n-am încetat să ne războim cu propriul nostru trecut.

Conturile cu trecutul trebuie încheiate prin asumarea lui; cu binele și răul, cu frumosul și urâtul lui. Două erori pot fi fatale: să-l

respingem ca pe o invitație la dans, ca pe un accident, care ni s-a întâmplat fără participarea proprie, sau să-l reconstruim prin ochii și cu criteriile prezentului.

E păgubos în ambele cazuri; ne sărăcim pe noi înșine și falsificăm o istorie în care și prin care am devenit cum suntem astăzi – profund

Dilema veche, aprilie, 2008

Deșteaptă-te române!

“Dacă ucizi un om devii criminal; dacă omori cinci mii, ajungi erou. “ Afirmația anterioară este un citat aproximativ din Michel Foucault. Parafrazând, am putea spune: “Cine fură o rață ca să nu moară de foame, ajunge la închisoare, pentru că distruge proprietatea privată. Cine fură jumătate de țară, ajunge capitalist, pentru că o constituie; despre aceeași sfântă proprietate privată este vorba...”

Post scriptum

Cum nu am timp să urmăresc toate “dezbaterile” politice și bloggeristice, atunci când îmi mai arunc privirea sau plec urechea, uimirea este fără margini. Incoerența, demagogia dar mai ales orice lipsă de decență sar în ochi. Orice Robin Hood* pe dos vorbește! Alteori însă, este doar ceva mai multă lipsă de rațiune și cunoaștere a lumii în care trăim; de manipulare, nu mai vorbim...

În aceste zile am văzut o furie fără margini orientată împotriva mamelor cu posibile indemnizații de naștere mari în viitor, salariaților care au primit un procent dublu la creșterea salarială, pensionarilor privilegiați. O parte a celor ce nu au (doar de avere vorbesc) se înverșunează împotriva altei părți care nu are dar e bănuită că ar putea să primească de undeva, ceva...

În aceleași zile, revistele se întrec în a publica topuri ale primilor cinci sute de miliardari ai României post revoluționare. Admirația este în egală măsură fără limite!

În lume, bursele se prăbușesc și pun în evidență minciuna și fraudă uriașă pe care o ascunde “capitalul financiar”. Guvernele alocă sute și mii de miliarde de euro sau dolari pentru a-i salva pe bogați; din bugetele până atunci foarte sărace pentru programe sociale sau de îngrijire a sănătății... Și, de această dată, surpriză! Guvernele nu mai întreabă care este sursa de finanțare.

Cum să nu-mi treacă prin cap reflecțiile din primele rânduri!

www.gabrielacretu.ro, octombrie 2008

*Pentru cei care nu știu, Robin Hood pe față lua de la bogați ca să împartă la săraci. În lumea noastră, ar fi demult un nenorocit...

O nedumerire. Sau revoltă?!

Un post de televiziune pe care-l iubesc din ce în ce mai mult deplânge soarta cetățenilor care *“trebuie să mai aștepte până ce își vor încerca bolizii pe autostrăzile românești”*. Pe lângă sincerul regret, se menționează și motivul pentru care răbdarea acestora este pusă la încercare: pensionarii. Politicienii i-au sacrificat pe ei, posesorii de bolizi, pe altarul pensiilor...

Sunt sigură că redactorul de știri știe că:

- pensionarii nu sunt marțieni ci părinții și bunicii generației active, adică ai noștri; nici unul nu este de import;
- pensionarii nu sunt „asistați social”, sunt asigurați, adică persoane care au contribuit pe tot parcursul activității la fondul de pensii; majoritatea are vechime integrală și limita de vârstă cerută de lege;
- pe măsură ce numărul bolizilor crește în România, valoarea punctului de pensie devine

din ce în ce mai mică; în 1995 era 65%, astăzi puțin peste 30%;

- există un prag al venitului sub care se poate vorbi de sărăcie lucie; acest prag al sărăciei este inuman...

Probabil însă, cea care nu este informată sunt tot eu, ca de obicei. Eu nu știu la ce se raportează oamenii când fac judecăți de valoare.

Mai există în fapt vreo ierarhie de valori?! Respect, responsabilitate, legături între generații!? Mai reflectăm înainte să vorbim?! Pare că totul se reduce la principiul "*Ne-am pus în slujba ta, Dom' Președinte, și te slujim fără să gândim*"?!

Sau chiar așa gândim!?

www.gabrielacretu.ro, iulie 2007

Nod la batistă, pentru uituci...

Nu învățăm nimic din istorie iar ceea ce știm uităm repede. Am asistat în aceste zile în mass media la o continuă încercare de ridiculizare a zilei de 1 Mai; la sensul propriu, prin parodii și alte asemenea producții... În rest, doar comerț.

Atenție compatrioți, fără respectul față de muncă și cei ce muncesc nici capitalismul nu a avut succes în vreun loc din lume! De alte societăți nici nu poate fi vorba...

Atenție cei care trăiți din muncă, toate lucrurile pe care le avem astăzi (de exemplu, banala zi de muncă de 8 ore) s-au obținut după zeci, sute de ani de luptă și multe sacrificii; nu sacrificii simbolice ci concrete, ale vieților multor militanți, la noi și aiurea...

Atenție compatrioți, ceea ce pare bun câștigat poate fi ușor pierdut; vă spune cineva care știe bine ***Cartea verde a modernizării legislației muncii***; drept urmare, pericolele care ne pasc...

Atenție cei ce munciți, ceea ce nu apărăm noi înșine să nu ne așteptăm să apere alții pentru noi; poate nu au interes! Așa cum nu a avut interes compania la care lucra Raluca Stroescu*...

Faptul că unii mor de prea multă muncă sau în accidente la locul de muncă în fiecare an ar trebui să fie măcar un motiv pentru ca ziua muncii să fie luată în serios... De toți.

Spun asta pentru românii care sărbătoresc ziua muncii cheltuind bani buni prin stațiuni - am făcut un calcul – reprezintă doar 0,1 % dintre români; restul sărbătoresc prin muncă...

Sper ca aceștia să nu aibă nevoie să li se împrășteze memorial!

www.gabrielacretu.ro, 1 Mai 2007

*Cazul tinerei angajate a unei mari firme internaționale de audit care a murit din cauza supra-solicitării a generat o mare emoție și un început de dezbatere publică cu privire la exploatarea celor cu înaltă calificare în companiile transnaționale. Din păcate, nu a ținut mult; nici emoția, nici dezbateră.

Dreptul de a spune nu

Mâine, toată lumea la vot! Acestea sunt viziunea și dorința optimiste. Gurile rele anticipează că lucrurile vor sta puțin diferit și că procentul de participare ar putea fi scăzut. Interesul din spatele acestei afirmații repetate nu-mi place. Sună a demobilizare generală. L-am trăit deja la europene...

Un amic revendică dreptul de a spune ***nu*** tuturor candidaților propuși pe un buletin. Provoacă politicienii să găsească o soluție legislativă. Mai mult sau mai puțin, apelează la cei cărora tocmai vrea să le spună ***nu...***

Chiar dacă nu există în fapt o rubrică specială pentru a marca respingerea tuturor candidaților, se poate exprima această opțiune lăsând buletinul alb. E o procedură folosită în alte părți. Nu o recomand. E o mină de aur pentru cei care vor să fure voturi; pe buletinul scos din urnă, marcat cu ***votat*** și cu toate casetele albe, ștampila se poate aplica unde e

necesar, dacă-i necesar. Nu spun că se întâmplă așa...

Opinia mea este diferită în această privință, totuși. Cred că dreptul de a spune NU! este un drept pe care un cetățean trebuie să-l revendice și exercite trei ani și 364 de zile, între alegeri.

Asta presupune să se implice în viața socială, în partide, organizații civice, sindicate; înseamnă să păstreze un ochi atent și critic orientat spre ce se întâmplă în comunitatea în care trăiește; să reacționeze, să protesteze, să exercite controlul democratic asupra a ceea ce se întâmplă și-l privește; să participe la desemnarea candidaților pentru alegeri, să propună și, de ce nu, să se propună. În nici un caz să se supună.

În ziua alegerilor trebuie să spună DA! unuia dintre candidați sau partide, adăugând la votul său “universal, egal, direct și secret” o caracteristică suplimentară: VOT ÎN CUNOȘTINȚĂ DE CAUZĂ!

Rămân la supărătoarea mea opinie că reprezentanții sunt totdeauna pe măsura celor care-i aleg... și că cei care vor să schimbe ceva trebuie în cele din urmă să dea marea bătălie cu lenea și să o învingă. În caz contrar, un genial titlu de articol de acum câțiva ani va deveni sloganul tuturor celor care credeau în democrație: AM ÎNFRÂNT!

De la Bruxelles, pe Dâmbovița

Interlocutorul este Cristian Banu*

–Stimată doamnă Gabriela Crețu, sunteți europarlamentar din partea PSD. Cum se vede viața politică românească de la Bruxelles?

– Așa cum este, adică altfel decât ar trebui. Atunci când nu ai aceleași rezultate, pentru a fi tratat ca egal, trebuie măcar să ai aceleași probleme sau priorități. Noi inventăm cu totul altele. Nenorocirea este că se vede foarte clar „Dâmbovița” noastră cea de toate zilele; norocul este că, nefiind totuși noi centrul lumii, putem ieși uneori din câmpul vizual; păcatul este că am pierdut startul.

Ne lipsește ceva care îi îngrijorează pe toți cei interesați de țara noastră – lipsește previzibilitatea, predictibilitatea. Jurnaliștii români sunt singurii invidiați de colegii occidentali pentru că, zic ei, „la voi, în fiecare zi se întâmplă ceva!”

Este greu să gestionezi o situație în care, după doar două luni, cei mai activi și consecvenți susținători europeni ai aderării României au început să se întrebe: „Oare de ce am făcut-o!?”

– *Care sunt, concret, activitățile dumneavoastră acolo? Adresez întrebarea mai ales pentru că în curând vor avea loc alegeri pentru Parlamentul European și, din păcate, electoratul nu este foarte familiarizat cu acest concept „europarlamentar”.*

– Din păcate, nici despre ce trebuie să facă un parlamentar național nu știm prea multe; nici parlamentarii, în unele cazuri...

Parlamentul elaborează, în codecizie cu Consiliul, 80% din legislația Uniunii Europene și acordă aviz, exprimă opinii sau cooperează pentru restul. Ca urmare, un deputat studiază proiecte de acte normative, le dezbate, consultă experți, îi audiază pe cei interesați, solicită studii de impact și le ia în considerare, depune amendamente, decide asupra celor depuse de alții, negociază soluții de compromis, votează acte legislative.

Eu sunt membră în două comisii, *Piață internă și protecția consumatorului* și *Comisia pentru egalitate între femei și bărbați*. Sunt, în acest

moment, contraraportoare socialistă pentru două documente – *O politică europeană în privința dezvoltării internetului de bandă largă*, la o comisie și *Modernizarea legislației muncii pentru a răspunde provocărilor secolului XXI*, la cealaltă.**

Este un act de puțină inconștiență să accept o asemenea responsabilitate până nu ne liniștim cu situația din țară și cu alegerile europene, dar încerc să fac lucrurile cum trebuie... Dacă în trecut, nefiind membri, nu am avut influență asupra elaborării legislației comunitare, acum ar trebui să ne concentrăm atenția asupra fiecărei decizii.

Exercităm, de asemenea, controlul permanent asupra activității Comisiei Europene. Prin interpelări se solicită explicații și informații asupra aplicării legislației; prin declarații scrise se aduc pe agenda Comisiei teme noi, în vederea găsirii de soluții. Bineînțeles, dezbatem și votăm bugetul Uniunii; și încă o mie de alte lucruri.

– ***Legat de aceasta, în toate țările Uniunii Europene participarea la vot pentru alegerile europene este relativ redusă, în medie de 43%. Care credeți că este explicația pentru acest lucru?***

– Ceva mai mică, într-adevăr; și la alegerile generale poate fi mai mică decât la locale...

O explicație ar fi relația mijlocită dintre Parlament și cetățenii europeni. Intermediarii sunt guvernele naționale care, foarte adesea, utilizează Uniunea ca țap ispășitor pentru toate greșelile și neputințele proprii.

Cunoașteți deja, după foarte puțin timp de la aderare, explicația „Tot ce este rău vine de la Bruxelles; tot ce e bun, de la Guvern”. Niciodată nu ați auzit guvernele să recunoască faptul că sediul Consiliului Uniunii Europene - adică sediul lor european - este tot acolo; sau că România are 35 de voturi din 785 în Parlament și 14 voturi din 345 la Consiliul de Miniștri. Iar Consiliul e decident pe toată legislația.

Această strategie de aruncare a pisicii în curtea co-legiuitorului face ca Parlamentul European să plătească și oalele sparte de alții, pentru că Parlamentul este ales de cetățeni, membrii Consiliului, nu.

În al doilea rând, partidele mici, care nu au șansa să câștige un mandat la europene, nu-și mobilizează electoratul propriu, așa cum fac la locale sau naționale. Nici militanții partidelor mari, atunci când partidele nu au obiective clare de urmărit, nu sunt în egală măsură motivați să mobilizeze cetățenii la vot. Când sunt de câștigat 50.000 de locuri de consilier emulația e

ceva mai mare decât pentru 35 de deputați europeni.

Există, de asemenea, o problemă de distanță și de comunicare; cămașa este mai aproape decât paltonul chiar dacă în iernile grele e mai bun paltonul. Noi, din păcate, avem ierni grele chiar și vara...

– *Parlamentul român are o imagine dezastruoasă, accentuată acum și de tentativa de suspendare a președintelui Traian Băsescu. Ar putea ajuta votul uninominal la o „curățire” a clasei politice? Aici PSD chiar are singurul proiect de lege care propune cu adevărat vot uninominal, toate celelalte având în diverse ponderi și elemente de altă natură.*

– Dacă repetăm o afirmație de suficiente ori, sfârșește prin a deveni realitate. Pe lângă disfuncțiile reale, Parlamentul nu poate sa-și construiască un „brand” coerent pentru că acolo e locul unde trebuie să se exprime democratic contradicțiile din societate. Acolo sunt cei pe care îi votăm, dar și cei pe care nu i-am vota în nici o situație. Nu putem să iubim Parlamentul ca întreg. Trebuie să fim atașați ideilor democratice și să vrem perfecționarea instituției.

Cât despre votul uninominal, el nu există. Despre votul majoritar – pentru că despre acesta trebuie să vorbim - opinia mea personală este clară. Este nedemocratic și nu poate rezolva problemele de imagine ale Parlamentului; nici pe cele reale, de funcționare. Ne doare capul, și noi vrem să ne tăiem un picior, în speranța că ne trece.

Noi trebuie să democratizăm partidele, să schimbăm regulile interne ale Parlamentului, să educăm cetățenii pentru o atitudine participativă, să facem cultură politică adevărată, care să permită vot liber, adică în cunoștință de propriile interese și de cum pot fi ele atinse.

Votul „uninominal” are altă istorie. Actuala putere are o problemă cu asigurarea majorității din lipsă de legitimitate democratică sau/și incapacitate de cooperare politică. Singura soluție pe care a găsit-o Traian Băsescu este să reducă legitimitatea (pentru că votul majoritar este mai puțin legitim atât timp cât cu 28% din voturi poți obține 70% din mandate, iar cu 20% nici un loc) și să submineze cooperarea; votul majoritar întărește concurența dintre partide și elimină partidele mici.

Marea Britanie nu are vot majoritar pentru că e mai democratică, ci pentru că e mai

conservatoare; sistemul electoral este de pe vremea baronilor, din secolul XVII. Despre eficiența democratică a sistemului englez, o carte – Jeremy Paxman, “Animalul politic” – poate arunca o lumină...

Când suntem coerenți? Atunci când, pe bună dreptate, criticăm fenomenul actual al „baronilor” locali - care este prezent la toate partidele - sau când vrem să-l legitimăm?!

Dacă vrem să tratăm instabilitatea am putea observa că alegerile proporționale au dat și guverne stabile, și instabile, în România. Cauza este în altă parte. În cele instabile (CDR și Alianța D.A.) elementul comun, provocator, e mai curând altul...

– ***Ce semnal transmite PSD alegătorilor prin ascensiunea lui Marian Vanghelie ca președinte al filialei București?***

– Social-democrații sunt tot români așa că nu înțeleg întrebarea. Trăim în țara unde este președinte Traian Băsescu, iar personaje ca Gigi Becali sunt considerate de mare încredere; contrastul nu pare exagerat de mare și nu-i în dezavantajul lui Marian.

Pe mine mă îngrijorează altceva. Am senzația că generația tânără și educată din partid nu a înțeles că, pentru a-l învinge pe Vanghelie,

trebuie să iasă din cluburile elegante, să meargă în căminele studentești, în cartiere, să aibă proiecte concrete pentru viitorul celorlalți, să arate calitățile și să nu aibă defectele lui Vanghelie. Adică, să adauge faptul că au urmat școli grele la un plan serios de investiții în școală. Să fie populari fără a cădea în populism. Să aibă inițiativă rămânând în afara oricărei suspiciuni de abuz...

Sper să nu am dreptate.

– ***Cui se mai adresează PSD? Cum explicați pierderea de aproape 20% din electorat din 2004, de la 35% cât a avut la 17% conform ultimelor sondaje?***

– Am o formație de sociolog care-mi permite o oarecare detașare față de sondaje; nu și de realități. Eu cred că nu reușim încă să depășim o problemă de asumare a identității politice. Am avut o generație de lideri care a avut o rezervă în a-și exprima opțiunea de stânga; o rezervă de înțeles, poate, într-un context politic în care stânga era asociată cu trecutul, iar asta era motiv de condamnare publică. Am adulat proprietatea și am șters egalitatea dintre valori. Am vorbit de protecție socială (ca un fel de pomană) în loc de servicii sociale universale (ca un drept) și i-am lăsat pe alții să vorbească de „asistații” regimului...

Avem o generație nouă de oameni vizibili care nu sunt în nici un pericol de a fi acuzați de nostalgie; dar problema a rămas. Există o așteptare care îi demobilizează chiar pe unii dintre militanții noștri. Avem profesioniști și diplomați buni care au devenit politicieni. Pentru mine discursul tehnocratic și diplomatic sunt radical diferite de cel politic; proiectele sunt diferite. Unele mesaje par de la un guvern, nu de la un partid; și guvernele nu sunt foarte atractive pentru cetățeni...

Mai trebuie să lucrăm încă la coerență și consecvență pentru ca acei foarte mulți cetățeni care așteaptă un proiect de stânga să se identifice cu noi. Nu mă refer doar la imagine; mă refer la proiectul politic.

— ***Candidați pentru un nou mandat... Care este „platforma-program” a europarlamentarului Gabriela Crețu?***

— Îmi place să spun că sunt o social-democrată născută, nu făcută. Ca urmare, cred că cel mai periculos vers din cultura română este „*Eu îmi apăr sărăcia, și nevoile, și neamul...*” Nu trebuie să apărăm „sărăcia și nevoile”, ci să le combatem. Pentru asta cred că munca trebuie respectată; susțin că solidaritatea e pentru oameni, iar concurența este pentru firme; consider oamenii importanți, iar statul și piața,

mijloace pentru obiectivele lor; cred că toți sunt oameni, nu doar unii; femeile sunt, de asemenea, oameni; cred că în fiecare copil se află o comoară și că societății îi revine sarcina să o descopere, cum spunea Jacques Delors; toleranța și pacea sunt oricând preferabile.

Pentru a aplica aceste principii, o Uniune mai puternică și mai profundă este esențială, incluzând uniunea politică. Pentru România, apartenența la Uniune reprezintă oportunitatea realizării unei coeziuni economice și sociale sporite (utilizând fondurile) și de a îmblânzi capitalismul (dacă respectăm și valorile). Rămâne să o transformăm în realitate. Asta nu o face un individ; nici măcar nu e o problemă de echipă; necesită o concertare a tuturor forțelor și voințelor. Deocamdată, ele par foarte împrăștiate...

Cadran Politic, mai 2007

*Cristian Banu

**Din 2008 sunt de asemenea membră supleantă în *Comisia pentru muncă și probleme sociale*

